

ወጋክታ

2ኛ ዓመት   ቅፅ 29   18 ጉንቦት 2014 ዓ.ም

ሐሙስ

ብር 10.00

መናእሰይ ትግራይ ካትሎሊክ ፍቅር ክህልዎም ይግባኝ ክብላ ፕሮፌሰር ሃረገወይን ገሊፀን

ሄርምን ፍቃዱ

ካዲስ ካበባ፡- መናእሰይ ትግራይ ካብ ፅልኢ ዝርከብ ሞትን ክሳራን ጥራሕ ስለዝኾነ ኣተሓሳስባ ፍቅር ክህልዎም ይግባኝ ክብላ ፕሮፌሰር ሃረገወይን ኣሰፋ ገሊፀን።

እተን ፕሮፌሰር ንጋዜጣ ወጋክታ ከምዝበልኦ፣ ኣብ ትግራይ ዘለኹም መናእሰይ ከምቲ እትባህሉዎን እትሰበኹዎን ፅልኢ ጥራሕ ዘይኮነስ ፍቅር 'ውን ኣሎ' ዩ።

መራሕቲ ህወሓት ሎሚ ብዕድመ ዓቢይቲ ሰባት እንተኾነ 'ውን ትግራይ ናይ 13ን 14 ዓመት ሰገናት 'ዮም ነይሮም፤ ብፅልኢት ተመሊኦም እናተደፍኡ ብጓይላ ጠበንጃ ሓዘም ናብ ባሕር ንኸውኡ ከምዝተገቡሩ ገሊፀን። ናይ ሓዚ መናእሰይ ግና ኣተሓሳስባ ፍቅር ክህልዎም ከምዝግባእ ኣረጋጊጥኩ። ሓዚ ዘለው መናእሰይ'ውን ብፅልኢት ተመሊኦም

ሓዚ ዘለው መናእሰይ'ውን ብፅልኢት ተመሊኦም መናእሰይ ትግራይ...6

ፎቶ ግድግዳ

ሕፅረት ሸርፊ ወፃኢ ብዘላቕነት ንምፍታሕ ምህርቲ ውሽጢ ሃገር ምዕባይ ከምዝግባኝ ተገሊፀ

መሰረት ገ/ዮሃንስ

ካዲስ ካበባ፡- ኣብ ልዕሊ ኣምረቲ ኢንዱስትሪ ዘጋጥም ሸርፊ ወፃኢ ብዘላቕነት ንምፍታሕ ምህርቲ ውሽጢ ዓዲ ንምዕባይ ኹሉ ዓዕፊ ክገብር ኣለዎ ክብሉ ሚኒስትራት ሚኒስቴር ገንዘብን ሚኒስቴር ኢንዱስትሪን ኣፍሊጦም።

ትካል ፕረስ ኢትዮጵያ ኣብ ከተማ ድሬዳዋ ኣብ ዘዳለዎ «ምእንተ ኢትዮጵያ» ዝብል ኣብ ልምዓት ኢንዱስትሪ ዘድሀበ ፓናል ዘተ እንትካየድ፣ ሚኒስትር ኢንዱስትሪ ኣይተ መላኩ ኣለበል ናይቲ ዘፈር ምንቅስቃስ

ዝገልፅ ፅሑፍ እንተቐርቡ ከምዝገለፁዎ፣ ሕፅረት ሸርፊ ወፃኢ ፀገም ንምፍታሕ ናይ መጀመርያን መሰረታዊ ፍታሕ ምህርቲ ውሽጢ ዓዲ ምዕባይ ዩ።

ኸዚ ዓቕሚ ምህርቲ ኢንዱስትሪታት 50 ሚሊታዊ ዩ፤ ብፍላይ ብዝተፈለሰዎ ምኽንያት ዝተፈጠረ ምንኣስ ዓቕሚ ምህርቲ ብዝድለ ብርኪ ምህርቲ ንክይቐርብ ገይሩ ዩ። ኣብ ቀጻሊ ናይቲ ኣምራቲ ዓቕሚ ናብ 85 ሚሊታዊ ንምብፃሕ ውጥን ተዳሒዞ 'ዩ ኢሎም።

እቲ ዘፈር ምህርቲ ብኣፈሻ ሃገር ጂ.ዲ.ፒ ናይ ሸርፊት ነጥቢ ሸግንተ ሚሊታዊ ዝኾነውን ብፅሑት ከምዘለዎ ዝገለፁ ኣይተ መላኩ፣ እዚ ብፅሑት ናብ ዓሰርተ ሸውዓተ

ነጥቢ ኸልተ ሚሊታዊ ንምዕባይ እናተሰርሐ ይርከብ፤ እዚ ምህርቲ ንምዕባይ ብዝኣለፈ ሕፅረት ሸርፊ ወፃኢ ንምቅላል ፍታሕ ይኸውን 'ዩ ኢሎም።

ዘፈር ኢንዱስትሪ ኣብ ቀጻሊ ዓመታት ብሃገር ጂ.ዲ.ፒ ልዕሊ 17 ሚሊታዊ ብፅሑት ንክህልዎ እናተሰርሐ ዩ፤ መንግስቲ እዚ ዘፈር ንምጥንቓር ኣብ ኢትዮጵያ ምህርቲ ዓቕሚ ንክጥንክር ስራሕ እናሰርሐ ከምዝኾነ ኣፍሊጡ ዩ። ካብ ዓዕፊ መንግስቲ ብዝኣለፈ ባዓል ሃፍቲ ብዝገባእ ምምሕዳር ስርዓት ተግባራዊ ብምግባር ምህርቲ ንምዕባይ ከምዘለዎ ተዛሪሞም። ሚኒስትር ገንዘብ ኣይተ ኣሕመድ ሕፅረት ሸርፊ ...6

ህዝቢ ትግራይ ካብ ዓፈና ህወሓት ንክላቕቕ ኹሉ ንክረባረብ ዲ.ም.ህ.ት ፃውዒት ኣቕሪቡ

መሰረት ገ/ዮሃንስ

ካዲስ ኣበባ፡- ፓርቲ ዲሞክራሲያዊ ምንቅስቃስ ህዝቢ ትግራይ (ዲ.ም.ህ.ት) ህዝቢ ትግራይ ካብ ዓፈና ህወሓት ንክላቕቕ ኹሉ ንክረባረብ ፃውዒት ኣቕሪቡ።

እቲ ፓርቲ ወድዓዊ ሃገራዊ ኩነታት ኣብ ዝወፀኦ መግለፂ ከምዝበልዎ፣ ህዝቢ ትግራይ ኣብ ትሕቲ ስርዓት ራዕዳዊ ህወሓት ኹይኑ ዓብይ መኮራን ቢደልን እናበፀሐ ህዝቢ ትግራይ...6

ጉጅሰ ህወሓት ዕድመ ስልጣኑ ንምንዋሕ ሕዚ 'ውን ህዝቢ ንምድንጋር እናፈተነ ምኻኑ ተገሊፀ

- ህዝቢ ብሰንኪ ህወሓት እናበረሰ ክፅገን ዩብሉን፤ ሕቲ ከፅፀል ኣለዎ ተባሂሉ

መኣርግ ገ/ሂር

ካዲስ ኣበባ፡- ጉጅሰ ህወሓት ዕድመ ስልጣኑ ንምንዋሕ ህዝቢ ንምድንጋር እናፈተነ ይርከብ ክብሉ ነበር ምክትል ኣመሓዳሪ ከተማ ሸር ኢንዱስትሪ ኢንጅነር የማነ ሃይለ ገሊፀም።

ኢንጅነር የማነ ንጋዜጣ ወጋክታ ከምዝገለፁዎ፣ ህወሓት ንህዝቢ ትግራይ ብናይ ሓሶት ፕሮፖጋንዳ ኣዳናጊሩ ናብ ኩናት ክኣቱ ብምግባሩ ክቢድ ፀገም ክበፅሖ ገይሩ ዩ። ማሕበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊን ፖለቲካውን ኣዝዩ ተሓሰዩ ዩ።

ከም ገለፃ ኢንጅነር የማነ፣ ህወሓት ናይ ባዓሉ ስልጣን ንምንዋሕ ክብል ሕዚ 'ውን ህዝቢ ትግራይ እናደናገረ ናብ ኩናት ክኣቱ እናፈተነ 'ዩ ዝርከብ፤ ንባዓሉ ጥራሕ ዝኣሰብ 'ምበር ንህዝቢ ትግራይ ዝኣሰብ ኣይኮነን። ህዝቢ ትግራይ ቐድሚ ሕዚ ጀሚሩ ብሰንኪ እዚ ጉጅሰ እዚ ኣብ ድኽነትን መኮራን ክወድቕ ክኣሉ ዩ።

ኢንጅነር የማነ ሃይለ ህወሓት ንህዝቢ እናደናገረ ናብ ኩናት ዘኣቱ ዘሎ ምኽንያት ሰላም እንተሃልዩ ቐድሚ ሕዚ ጀሚሩ

ክሳብ ሕዚ ብፍላይ ኣብ ልዕሊ ሕዝቢ ትግራይ ዝፈፀም ገበን ንኸይሕተት 'ዩ ኢሎም።

ከምኡ 'ውን ከም እንደገና ሓዳሽ ኩናት ብምውላዕ መናእሰይ ኣገዲዱ ናብ ኩናት ብምድገን ኣብ ስልጣን ንምፅናሕ ዩ ክብሉ ወሲኹም ገሊፀም።

ህወሓት ንስልጣኑ ጥራሕ ዝኣሰብ 'ምበር ካብ ህሉፍ ጊግኡ ዝመሃር ኣይኮነን ዝበሉ ኢንጅነር የማነ፣ ኣብ ናይ ባዓሉ ኣጅንዳ ዕንኪሊል ብምባል ንህዝቢ ትግራይ ምስ ኩሉ ህዝቢ ጎረባብቲ ብምፅላእ ኣብ ፀገም ክኣቱ ገይርዎ ዩ።

ይኹን 'ምበር ኣብዚ ሕዚ እዋን ህዝቢ ትግራይ እናተረደኦ ብምዃን ኣጅንዳ ህወሓት ንጎረባብቲ ብምግባር ናብ ዝተፈለሰ ጎረባብቲ ክልላት እናወፀ 'ዩ ዝርከብ።

ህዝቢ ትግራይ ብሰንኪ እዚ ጉጅሰ እዚ ከቢድ ፀገም ባህሪዎ ዩ። እዚ ጉጅሰ እዚ ህዝቢ ኣዳናጊርካ ናብ ኩናት

ጉጅሰ ህወሓት ዕድመ ...7

<p>ገፅ 4</p> <p>ሰላም፣ ድሕንነት ዜጋታትን ቀዳሕነት ሃገርን ንምርግጋፅ ብሕታዊ መሚረዊ ስዕልነት ሕገ ምክባር 'ዩ</p>	<p>ገፅ 5</p> <p>«ህዝቢ ትግራይ ከም ማሕበረሰብ ይኹን ብወልቀ ዓርሱ ዘድሕን ባዕሱ 'ዩ»</p> <p>- ፕሮፌሰር ሃረገወይን ኣሰፋ</p>	<p>ገፅ 7</p> <p>ኣብ ኢትዮጵያ ኣጋጢሞም ኣብ ዝነበሩ ገንፅታት ኢድ ግብረ ራዕዲ ህወሓት ከምዘሉ ብምርመራ ከምተረጋገፀ ሚኒስቴር ፍትሒ ገሊፀ</p>
---	---	---

ዜና

«ሰራዊት ምክልካል ኢትዮጵያ ንምሕላው ዘክኑል ናብ ዘተካማምን ምድላው ይርከብ»

ቀዳማይ ሚኒስትር ዶክተር ናብይ አህመድ

መሰረት 7/ዮሃንስ

አዲስ አበባ፡- ሰራዊት ምክልካል በብእዮን ባዕሉ ዘመናዊ እናገበረ ኢትዮጵያ ንምሕላው ዘክኑል ናብ ዘተካማምን ምድላው ከምዘርከብ ቀዳማይ ሚኒስትር ፌዴራሊን ጠቕላላ አዛዚ ሓይልታት ውግእ ዶክተር ናብይ አህመድ ገሊጾም።

መከላከል ፌዴራሊ ዋር ኮሌጅ ብላዕለዋይ ድክነት ስትራቴጂ ዘሰልጠናም 38 ላዕሊዎት አመራርታት ወታደራዊን ሲቪልን ናብ ዘመረቕሉ እዋን ዶክተር ናብይ ከምዘበልዎ፤ ናብ ዝሓለፉ ክልተ ዓመታት ምክልካል ሃገር ንክቕፅል እንተይኾነስ ህልውና ንምቕጻል ዓብይ ፀገማት ገጠምዎ ነይሩ ዮ።

ብዘተፈጠሩ ፀገማት ናብ ሰብን ንብረትን ጉድኣት እንተብጠሉ ውን ባዕሉ ንምውዳእ ፅቡቕ ኣጋጣሚ ፈጠሩ ዮ። ዝገጠሞ ፈተና ምክልካል ባዕሉ ምዕባይ ብዘኸለል መልኰ ንምውዳብ ኣተኣማማኒ ትካል ንምህራብ ዓብይ ዕድል ዮ ኢሎም።

ሰራዊት ምክልካል ፌዴራሊ መጀመርያ ተልእኸኡ ኢትዮጵያ ንምቕጻል ዮ። ኢትዮጵያ ብታሪኽን ብብዘሓ ህዝባን ዓባይ ሃገር ብምዃን ምክልካል ብታሪኽ ልክዕ

ንዘመኑ ብዝምጥን መገዲ ዓለም ዝበፀሐ ቴክኖሎጂ ብምዕጣቕ ባዕሉ ምውዳብ ትፅቢት ይግበረሉ።

ባዕሉ መስዋእት ገይሩ ኢትዮጵያ ንምቕጻል ዘኸለል ብቅዓት ንምርካብ ምስልጣን ኣድላይ ዮ ዝበሉ እቶም ቀዳማይ ሚኒስትር ፣ ኣብዝሓ ዲፕሎማሲ፣ ስትራቴጂ ፣ አመራርታ ጥበብን ብዘፈረ ቴክኖሎጂ ዝተረኸበ ፍልጠት ክብ ምክልካል ምዃን ተመረቕቲ ብዘሕ ምንባብ፣ ምፍላጥን ብቁርፅኻን ምስራሕ ትፅቢት ከምዝግበረሎም ገሊጾም ዮም።

ዘይመወት ታሪኽ ንምስራሕ ምምሃር፣ ታሪኽ ንሃገር ንምቕጻልን ፍልጠት ግድን ዮ ዝበሉ ዶክተር ናብይ፣ መከላከያ ፍልጠት ኣብዚሒ ብምድላይ ዝረኸበ ፍልጠት ብምክፋል ክጓገዝ ይግባእ። ዘይጭብጥ ነበረባልን ንምዃን ምምሃር ኣድላይ ዮ። ብፍልጠትኹም ብድኻምኩም ሓደ ብምዃን ኢትዮጵያ ክቕፅሉ ከምዘለዎም ኣተሓሳሲዎም ።

ምክልካል ሰናይ ምምሕዳር፣ ፖሊሲን ስትራቴጂን ፍልጠት ዝርከበሉ ትካል ዮ። ምምሃር ምስትምሃር ፅንዖትን ምርምርን ምግባርን ፍልጠት ኣብዚሒኻ ብምድላይ ዘመን ዝበፀሐ ነገራዊ ኩነታታ ብምርዳእ ኣርሰኻ ምብቃዕን ምዝማገንን ኣድላይ ከምዘኾነ ተዛሪቦም። ጠቕላላ ኢትዮጵያ ስም ሓይሊ ውግእ ፌዴራሊ ፊልድ

ማርሻል ብርሃኑ ጁላ ብወገኖም ከምዝገለፀዎ፤ ናይቲ ኮሌጅ ዋና ዕላማ ብቁዓት ኣመራርታ ንምፍጣር ኣብ ድክነትን ፀገታ ትካል ዝረኣ ክፍተት ኣመራርታ ብምምላእ እናተወሰደበ ዝመፁ ሃገራዊ ፈተና ብብቅዓት ምምካት ዮ።

ሰራዊት ምክልካል ግብኡ ብዓወት ናይ ምፍጻም ዓቕሙ ምዕባይ ብምግላፅ፣ ተመረቕቲ ሃገራዊ ኣተሓሳስባ ብምሓዝ ብሕብረት ምስራሕ ትፅቢት ከምዝግበረም ኣመልኪቶም ዮም።

ናይቲ ኮሌጅ ኣዛዚ ብርጋዴር ጀነራል ቡልቲ ታደሰ ብወገኖም፣ ዓለም ለኻውን ከባብደውን ድክነት ስግኣት ኣብ ኢትዮጵያ ሰላምን ድክነትን ዘዕርፎ ፅዕንቶ ብኣተኣማማኒ ኩነታት ንምፅዋር ዝለዓለ ድክነት ስትራቴጂ ስልጠና ኣመራርታ ኣድላይ ዮ ኢሎም።

ድክነት ሰላምን ሃገር ንምርግጋፅ ብፍላይ ብራዕዳዊነት፣ ብገበን ዓለም ለኻ፣ ዘይሕጋዊ ኣፅዋር ምዝውፍር ሰብን ምንቅስቃስ ምዕጋት ብዘካእሎ ኩነታት ብትኹረት ምስራሕ ከምዝግባእ ተዛሪቦም። ተመረቕቲ ኣመራርታት ሰላም ንምስፋን ድክነት ሃገር ንምሕላው ኣብ ዝግበር ተግባር ቁልፊ ግደ ንምፅዋት ዘኸለል ዮ ኢሎም።

ዶክተር ቴድሮስ ኣድሓኖም ስልጣኖም ተጠቂሞም ዕላማ ህወሓት ካብ ምፍጻም ደው ንክብሉ ተሓቲቱ

አዲስ አበባ (ኤፍ ቢ ሲ)፡- ዋና ዳይሬክተር ውድብ ጥዕና ዓለም ዶክተር ቴድሮስ ኣድሓኖም ስልጣኖም ተጠቂሞም ዕላማ ህወሓት ንምፍጻም ዝገበርዎ ተግባር ደው ንክብሉ ትሽዓተ ትካላት ነቶም ዳይሬክተር ብሓባር ብዝፀሓፍዎ ግልፂ ደብዳቤ ሓቲቶም።

እቲ ደብዳቤ ዝፀሓፍ፣ ማሕበር ሕክምና ኢትዮጵያ፣ ማሕበር ሓለዋጥዕና ኢትዮጵያ፣ ኣሜሪካን ኢትዮጵያን ፕብሊክ ኤፌርስ ኮሚቴ (ኤፓክ)፣ ኢትዮጵያን ዳይሬክቶሬት ሃይ ሌቭል ኣድቫይዘሪ ካውንስል ኦን ኮቪድ-19፣ ኢትዮጵያን ስኩላር ኢን ፍርዲክ ካንትሪስ፣ ማሕበር ሕክምና ደቡብ ኣፍሪካ፣ ማሕበር ሕክምና ሌሲቶን ፒፕል ቱ ፒፕል ዝተብሃለ ትካልን ዮም።

ኣብ ሰሜን ኢትዮጵያ ብዝነበረ ጎንጊ ዶክተር ቴድሮስ ፖለቲካዊን ግልፂ ውግኑን ዘለዎ ኣካይዳን ምክታሎም ዝሓቡሩ እቶም ትካላት፣ ብዝርርብን ድርድርን ማሕበረሰብ ዓለም ኣብ ልዕሊ ኢትዮጵያ ዝተሰሓተሩን ዝተዛበዎን ቅዋም ንክሕዙ ምግባርም ኣመልኪቶም።

እቶም ዋና ዳይሬክተር ኣብ ዝህበዎም መግለጺታት፣ ብዝፀሓፍዎም ፅሑፋትን ኣብ ማሕበራዊ ሚዲያም ብዘሕልፍዎም መልእክቲታትን፣ ህወሓት ኣብ ክልል ኣምሓራን ዓፋርን ብዝፈፀሞ ተግባርን ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ብዘብፀሐ መከራን ስቕ መሪም ዮም ኢሎም።

ህወሓት ብዝፈፀሞ ወረራ ብዘሓት ትካላት ጥዕና ምዕናውን ምውራሩን ብምዝኸኸር፣ እቲ ጉጅለ ንፁሃን ብምቕታልን ኣገዲድካ ብምድፋርን ገበናት ምፍጻም ኣመልኪቶም።

ዓለም ለኻ ትካላት እንተይተረፉ ህወሓት ኣብ ክልላት ብዝፍፀም ተግባራት ኣብ ዘውፅእዎ ፀብዓብ ኣብ ዝገልፁሉ ዘሎ እዋን ዶክተር ቴድሮስ ኣብቲ ዛዕባ ዝበልዎ ነገር ዘይምህላው ውግኑን ንኣደ ኣካል ምዃን ዘርእይ ከምዘኾነ ውን እቶም ትካላት ገሊጾም።

ምስ ሚኒስቴር ጥዕና ብምትሕብባር ንክሰርሑ ብተደጋጋሚ ንዝቐርበሎም ግደ-ዲት ምላሽ ዘይምሃቦም ዘሕዝን ተግባር ከምዘኾነ ሓቢሮም።

ዶክተር ቴድሮስ ኣብ ኣሜሪካ ኣብ ዝነበሮም ዓይነት ምስ ሰብ መዚን ኣባላት ቤት ምኽሪ ሕገ መውፅኢን ዝገበርዎ ዘተ ዕላምኡ ኣብ ልዕሊ ኢትዮጵያ ማዕቕብ ንምንባር ዮ ክብሉ ሓቢሮም።

እቲ ዓይነት ሕግታት “ኤችኦር 6600” ን “ኤስ 3199” ንክፀድቁ ድፍኢት ንምግባር ምዃን ንርዳእ ኢሎም እቶም ትካላት። ስለዝኾነ ዶ/ር ቴድሮስ ኣድሓኖም ስልጣኖም ተጠቂሞም ዕላማ ህወሓት ካብ ምፍጻም ደው ንክብሉ ሓቲቶም።

«ህወሓት ካብ ኹናት ጉድኣት ከይወፀ ንካልእ ኹናት ምድላው ዕብደቱ ዓብይ ብርኪ ከምዝበፀሐ ዘመልክት ዮ»

መሰረት 7/ብረሃንስ

አዲስ አበባ፡- ህወሓት ቅድም ክብል ኣብ ዝተገበረ ኹናት ካብ ጉድኣት ከይወፀ ንካልእ ኹናት ምድላው ኩነታት ዕብደቱ ልዑል ብርኪ ዝበፀሐ ከምዘኾነ ዘመልክት ዮ ክብሉ ኣዕውንበር ሶሻል ዴሞክራሲ ፓርቲ ፕሮፌሰር በዩን ጴጥሮስ ኣመልኪቶም።

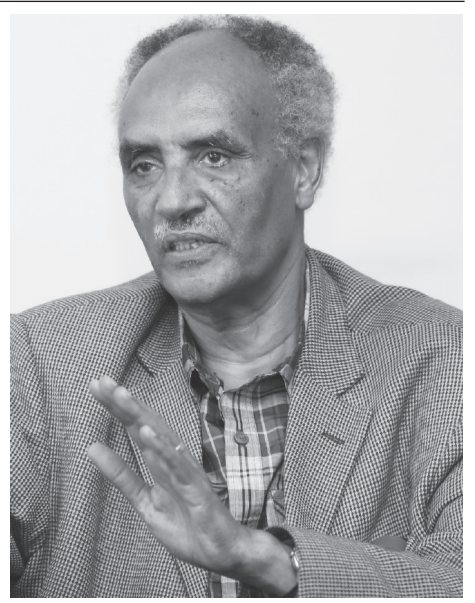
ፕሮፌሰር በዩን ብፍላይ ንትካል ፕረስ ኢትዮጵያ ኣብ ዝሃብዎ ሓሳብ ቅድም ክብል ህወሓት ኣብ ዝለዎ ኹናት ብኸልቲኦም ወገን ብዘተፈለየ መልኰ ድማ ኣብ ልዕሊ መንእሰይ ትግራይ ዝበፀሐ ጉድኣት ኣብ ግምት ውሽጢ ከየለተወ ደጊምካ እቲ ህዝቢ ንኹናት ምቕስቓስ እቲ ውድብ ኣብ ኹናት ኣዘራት ምንባር ድልዩት ከምዘለዎ መርኢያ ዮ ኢሎም።

ህወሓት እናገበሮ ዘሎ ኣዋጅ ኹናት ዓቕሚ ሃይይዎ ተመሊሱ ናብ ስልጣን ምምላስ እንተይኾነስ ብብዘሕ መልኰ እናተኸልከለ ዘሎ ዓለምለኽ ትኹረት ንምስሓብ ዮ። እዚ ጉጅለ ብተንኮልን ድራማን ዝተፈለጠ ብምዃን ከምዘለመደ ኹናት ብምትንኻስ መንግስቲ ዘይተመጣጠነ ስጉምቲ ኣብ ልዕሊ ንፁሃን ከምዘወሰደን ሰብኣዊ ቀውስ ከምዘተፈጠረ ገይሩ ንዓለም ህዝቢ ንምስሕሓት ተለሙ

እናተንቀሳቀሰ ዮ። ብምዃን መንግስቲ ኢትዮጵያ ቅድሚ ኸዚ ካብ ዝነበረ ትምህርቲ ብምውሳድ «ኣቂ ነፃ ከውፅኢ ዮ» ዝብል ሓሳብ ብምቕጻር ናይቲ ጉጅለ ተንኮል ዝምጥን ስራሕ ምስራሕ ትፅቢት ይግረሉ ዝበሉ እቶም ኣብ ወንበር፣ ካብዚ መንገር ሓቂ ምድሓዝ ጥራሕ ንሰዓርነት ስለዘየብፀሕ ንኢትዮጵያ ዝከራኸሩ ምብዛእን ምስላፍን ጠቓሚ ከምዘኾነ መኸሮም።

ርግፅ ቅድሚ ኸዚ ህወሓት ላዕሊዎት ኣመራርታ ኣሜሪካ ከይተረፈ ብገንዘብን ዓይነትን ብምግባእ ሓሶት ከም ሓቂ ብምግባእ ተሳኺሶሎ ዮ። እቲ ሓቂ ግና ድሕሪ እዋን ሚዲያ ዓለምን ሰብኣዊ መሰላት ትካላት ኣብቲ ክልል ብምእታው ዝገበርዎ ምርመራን ምልክታን ሕሶት ከምዘኾነ ተረጋጊፁ ዮ ኢሎም። የግዳስ እቲ ጉጅለ ብዓለም ለኻ ብርኪ ብዘወፁ ሓደ ሓደ ሪፖርት ሕጉስ ከምዘይኾነ እናገልፀ ከምዘፀንኦ ገሊጾም።

ኣብ ቀረባ እዋን ምስ ሪድኤት ተደሓሲዙ መንግስቲ ሓገዝ ንከይኣቱ ከምዘኸልከለ እናወትዎቱ ኸሪምም ሓገዝ ምእታው እንትጅምር ሓፊሮም ብልሓት ብምቕጻር መንገዲ ብምዕባው እዚ ልክልል ጥራሕ መኪና ኣትዮን ብምባል መንግስቲ ንምኹናን ስራሕ ከምዘሰርሑ ተዛሪቦም ዮም።

ፕሮፌሰር በዩን ጴጥሮስ

ህወሓት ብዘሰርሑ ስራሕ ህዝቢ ትግራይ ንቡዙሓት ማሕበራውን ኢኮኖሚያውን ፀገማት ከምዘተቃለዎን ካብዚ ፀገም ንምምላጥ ትኹረት ኣንፊት ምቕይዳሩ ብዘሕ ዘደንቑ ከምዘይኾነ ዝተዛረቡ ፕሮፌሰር በዩን፣ ኾይኑ ግና መንግስቲ ኢትዮጵያ ሰላም ሃገር ንምሕላው ጎረ ጎረ ናይቲ ጉጅለ ተንኮል እናተኸታተለ ምግላፅ ከምዘድሊ ሓቢሮም።

ርእሰ ንግግር

ህዝቢ ትግራይ ንግግር ጉጅሰ ህወሓት ክሰዓል ንሰዓ

ጉጅሰ ህወሓት ኣብ ፖለቲካ ኢትዮጵያ/ትግራይ ህልውናኡ ካብ ዘረጋገጸሉ እዋን ጀግና ንህዝቢ ትግራይ ጉድኣት ምብር ረብሓ ኣየምጸኡን። ኣብ ዝሓለፈ ኣብ 17 ዓመታት ኣብ ዝተኸየደ ፍትሓዊ ቻልሲ ህዝቢ ትግራይ ጨዊዩ ንረብሓ ጉጅሎ ዘውጠሉ ውድብዮ። ሰናይ ምምሕዳር፣ ዴሞክራሲን ልምዓትን ኣየምጸኡን።

ብእንግዲናን መስዋእትን ህዝቢ ትግራይ ናብ ስልጣን ኢትዮጵያ ዝደየበ እዚ ጉጅሎ ኣብ ስልጣን ኣብ ዝነበረሎም 27 ዓመታት ንህዝቢ ትግራይ ዘምጸኡ ረብሓ የሉን። የግዳስ ብዝተገብሩ ኣንፈቱን ኣመራርሓኡን፣ ፀረ ዴሞክራሲያዊነቱ ህዝቢ ትግራይ ፍትሕን ሰናይ ምምሕዳርን ስኢኑ፣ ኣስታት ክልተ ሚሊዮን ህዝቢ ኣብ ሴፍቲኔት ፅግዕተኛ ክኸውን ገደርዎዮ።

እዚ ጉጅሎ ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ኣብ ልዕሊ እዚ ሰሜን ብዝወሰደ መጥቓዕቲ ብዝተወለደ ኮናት ህዝቢ ትግራይ ኣብ ዓብዩ ፀገም ኣቲዮዮ። ትሕተ ቸርሂ እቲ ክልል ዓንዩ፣ ልዕሊ ሓሙሽተ ሚሊዮን ህዝቢ ህፁፅ ሰብኣዊ ሓገዝ ዘድልዮ ኮይኑ ኣሎ። ሓዚ መንግስቲ ብዝወሰደ ኣብ ሰብኣዊነት ዝተደረገ ጎንጊ ጠጠው ናይ ምባል ውሳኔ ሰብኣዊ ሓገዝ ይኣቲ ኣሎ። ኮይኑ ግና ህዝቢ ብግቡእ እናረገጠ ኣይኮነን። ምኽንያቱ ደማ ብስቓይ ዜጋታትን ዝኸበርን ሰብኣዊነት ዘይሰምዖ ሓይሊ ንባዕሉ ስለዝጥቀሙሉ ዮ።

ቅድሚ ኣዋርሕ ደማ ጉጅሎ ህወሓት ኣብ ክልል ዓፋር ጥቕዓት ብምፍፃም ናብ ትግራይ ሓገዝ ፅዒነን ዝገዳዝ ዝነበራ ተሽከርካርቲ ንክይንቀሳቅሳ መስመር ሓገዝ ንክፅዖ ምግባር ህዝቢ ትግራይ ብሰንኪ ምግባር ሕፃናት ንክፅዖ ገይሩ ነይሩ። እዚ ማለት እዚ ሓይሊ ንህዝቢ ትግራይ ዘይሓልይን ኣብ ፀገም ዘለተወ ምዃኑ ዮ። ስለዚ ህዝቢ ትግራይ ኣንጻር እዚ ጉጅሎ ክሰዓል ኣለዎ።

ኣብዚ ሓዚ እዋን ደማ እቲ ጉጅሎ ንኹናት እናተዳለወ ምዃኑ ብተደጋጋሚ እናገለጸዎ። ንዚ ተግባሩ ደማ ህግውንቲን ዓባይትን ክይተረፈ ናብ ኹናት ኣገዲዱ እናሰለፈ ምዃኑ ውሃቢ ቃል እቲ ጉጅሎ ክይተረፈ ዝኣመናዮ። ጉጅሎ ህወሓት ብዘለዎ ናይ ኹናት ባህሪን ድሉትን፣ ብዘይ ኹናትን ጎንፅን ክኸበርን ዕድመኡ ክቐፅል ስለዘይኸእል ሓዚ ውን ጎስጓስ ኹናት የካይድ ኣሎ። እቲ ኹናት ግና ንህዝቢ ትግራይ ዘይጠቅም ስለዝኸኸነ ህዝቢ ክቃወም ይግባእ። ቅድሚ ሓዚ ኣብ ዝተኸየዱ ውግኣት ወታደራዊ ኣመራርሓ እቲ ጉጅሎ እናተጀገሩን ኣብ መሬት ዘየሎ ዓቕሚ

ክምዘለዎም እናተዛረቡ፣ «ኹናት ንምውዳእ ቁሩብ መዓልቲ ቀሪዮና፣ ምስ መን ኢና ንደራደር...» እናበሉ ፀኒሖም መንግስቲ ፌዴራል ብዝወሰደ ስጉምቲ ተሳቢሮም ንድሕሪት እንትምለሱ ውን «ስልታዊ ምንስሓብ ገይርና፣ ንሰላም ዕድል ክንህብ ወጊኢና...» ዝብል ናይ ሓሶት ምኽንያት ሂሳብ ምዃን። ሓዚ ደማ ንህዝቢ ዳግም ንካልኣይ ህልቂት ኣገዲዶም ውን ንኹናት እናጎስጎስዎ ይርከቡ። እዚ ተግባር ጠጠው ክብል ኣለዎ። ህልቂት ምብር ካለእ ረብሓ ክምዘይብሉ ፈሊጡ ህዝቢ ትግራይ ብፍላይ ደማ መንእሰይ ትግራይ ክቃወም ይግባእ። ንጉጅሎ ህወሓት ደማ ይኣኸላካ ክብሎን ክቃወምን ግድን ይኸውን።

መራሕቲ ጉጅሎ ህወሓት መንግስቲ ንሰብኣዊነት ክብል ዝገበሮ ጎንጊ ጠጠው ናይ ምባል ውሳኔ፣ ብናታተቶም ፅዕንቶ ክምዘገበሮ እናተዛረቡ ውን ህዝቢ ንኹናት እናለዓሉ ይርከቡ። ኮይኑ ግና ብኹናት ዝደልይዎ ነገር ክሳኽዎ ክምዘይክእሉ ኣብ ዝሓለፉ እዋናት ዝፈተንዎ ፈተነታት ምስክራታዮም። ስለዚ ናይ ሓዚ ድሉት ኹናት ውን ዕንወት ምብር ካለእ ውጊኢት ስለዘይብሉ ህዝቢ ክቃወም ይግባእ። ክተሓባበር የብሉን።

ጉጅሎ ህወሓት ኣብ ልዕሊ እዚ ሰሜን ዝፈነወዎ መጥቓዕቲ ስዒቡ ብወፍሪ ሕገ ምኽባር፣ ካብ ክልል ኣምሓራን ዓፋርን ንክወፅኡ ብወፍሪ ሕብረብሄራዊ ሓድነት ዝተወሰደሎም ስጉምትታት ምፅዋር ከይከእሉ ተሪፎም ዝበፀሖም ሰብኣዊን ኢኮኖሚያዊን ኪሳራ ይፍለጥ። ሓዚ ደማ ህዝቢ ውን «ደቂና ኣባይ ኣለው» ኢሉ ምሕታት ብምጀማሩን ንቲ ስርዓት ብምቕዋም ናብ ክልላት ኣምሓራን ዓፋርን እናሓደመ ስለዝኸኸነ ኣብ ቅልውላው ዝርከብ ጉጅሎ ህወሓት ንካለእ ኹናት እናተዳለወ ክምዘርከቡ መራሕቲ ብዚ መድረኹ እናገንደሩ ይርከቡ። እዚ ዕንጻራ ግና ካብ ህልቂትን ኪሳራን ወጻኢ ካለእ ረብሓ ዘይብሉ ምዃኑ ህዝቢ ትግራይ ክፈልጥ ኣለዎ። ምፍላጥ ጥራሕ ዘይኮነስ ክቃወም ይግባእ። ኣንጻር ህወሓት ውን ክሰዓል ይግባእ።

ጉጅሎ ህወሓት ክሰብ ሓዚ ኹናት ብምክያዱ ንህዝቢ ትግራይ ሞት፣ ጥጫትን ሕማምን ምብር ፅቡቕ ነገር ንኸረከብ ኣየኸኣሎን። ህዝቢ መሰረታዊ ግልጋሎት ኣይረኸበን። ዝተወሰደ ሰብኣዊ ሓገዝን መድኣኒት ግንዎን ብዝግባእ ኣይረኸበን። ስለዚ ናይ ሓዚ ዕንጻራ ኹናት ጉጅሎ ህወሓት ካብ ህልቂት ወጻኢ ንህዝቢ ትግራይ ረብሓ ኣይህልዎን። ስለዚ ህዝቢ ክቃወምን ይኣኸላካ ክብሉ ይግባእ።

ወጋኦታ

3 ሕዳር 2013 ዓ.ም ተመስሪታ

ዋና ስራሕ ፈፃሚ ትካፍ ፕረስ ኢትዮጵያ

ቁፅሪ ስልክ - 011-126-42-22
ዋና ኣሰናዳኢ
ፍቓዱ ሞሳ
ኣድራሻ
የካ ክ/ክ
ወረዳ 14
የቤት ቁጥር 520/20
ኢ.ሜይል - fekadumola@press.et
ስልክ ቁጥር - 011-1-56-98-77

ኣሰናዳኢ

ማዕረግ ገ/ሂር
መሰረት ገ/ዮሃንስ
ሂርሞን ፍቓዱ

ዘፈር ልምዓትን ዕዳጋን ፕሮሞሽን
ኢ.ሜይል - epapromotion@press.et
ስልክ - 011-126-43-41
ፋክስ - 011-811-13-15

ክፍሊ መቐበሊ ምስጋይ

ስልክ ቁጥር - 011-156-98-73
ፋክስ - 011-126-58-12
መተሓባበሪ ምስጋይ ዕዳጋ
ስልክ - 011-1-26-43-39

መከፋፈሊ

ስልክ ቁጥር - 011-157-02-70

እዚ ዓምዲ ኣብ ዝተፈላለዩ ፖለቲካዊ፣ ኢኮኖሚያዊን ማሕበራዊን ጉዳያት ዜጋታት ናፃ ሓሳቦም ዝህቡሉ እዩ። ኣብዚ ዓምዲ ዝወፀኡ ፅሑፋት ናይ ክፍሊ ምስጋኢ ቅዋም ኣይኮኑን።

ነፃ ሓሳብ

ካብ ገግኡ ዘይመሃር ጉጅሰ ህወሓት

ምሕረት ብርሃን

ብውሽጣዊ ኩነት እናተሓመሰት ትርኩስ ሃገርና ኢትዮጵያ ዜጋታታ ኣደዳ ምፍንቃል፣ ስቓይን ሞትን እናኹ ይርከቡ። ብፍላይ ደማ ኣታ ኩናት ፈልልዮ ዘይፈልጥ ክልል ትግራይ ካብ እዋን ደርጊ ንዝ ጥራሕ ኣብ ዝተኸየዱ ተኸታተልቲ ውግኣት እንተራእና ዘጋጠመ ክሳራ ቐለል ዝበሃል ኣይኮነን። ልዕሊ 60ሺሕ መንእሰይ ገበራ 'ያ፣ ልዕሊ ሚኒስትር ኣካለ ጉድኣ ኮይኑ ዮ። ኣብ እዋን ኩናት ኢትዮ-ኤርትራ ዝተኸፈለ መስዋእቲ ውን ቐለል ዝበሃል ኣይኮነን። ይኹን ምብር ህወሓት ካብዚ ትምህርቲ ወሲዱ ኣብ ክንዲ ምምሕያሽ ደጊመ ንህዝቢ ትግራይ ናብ ዓዘቕቲ ክኣቱ ገይርዎ ዮ። እናገበሮ ውን ይርከብ። ብሰንኪ ዘይምዕሩይ ኣካይዳ ህወሓት ብፍላይ ንቐፃሊ ኣብ ህዝብና እንታይ ፀገም ከጋጥም ይኸእል ኢሉ ነገራት ኣብ ግምት ውሽጢ ብዘይምእታዎ ንህዝቢ ትግራይ ናብ ዝኸፍኡ መከራ ኣእትይዎ ዮ።

ብሰንኪ ሕመቕን ህወሓት ህዝቢ ትግራይ ከቢድ ፀገም ገጠምዎ ዮ። ብፍላይ ህወሓት ኣብ ስራዊት ምክልኻል ሃገር ብዝወሰደ ግፍዒ ስዒቡ ንበዓሉ ሓዊሱ ህዝቢ ትግራይ ኣብ ከቢድ ቐልፊውላው ክወድቅ ገይርዎ ዮ። ኣብዚ ጉዕዞ እዚ ዝጠፍኦ ሂወት፣ ዝጎደለ ኣካል፣ ክምኡ ውን ዝጠፍኦ ንብረት ብግልጂ እኣ ክንዲዚ 'ዮ ተባሂሉ ብኣሃዝ ብዕሊ ምቕማጥ እንተዘይተኸለል ክንደይ ዝኣክል ጉድኣት ከምዘበፀሐ ምግማቱ ዝኸበሩ ኣይኮነን። «ዘይሓሰብንና ኣይንገድ» ከምዘበሃል ህወሓት ንግዚኡ ምብር ንድሕር ፅባሕ ዝሓሰቡ ውድብ ኣይነበረን። ካብ ኒጋ ናብ ኒጋ እናተሰጋገረ ብምዃዱን ካብ ሕሉፍ ንግዚ ብዘይምምሃሩን ንህዝቢ ትግራይ ተማሊእዎ ናብ ዓዘቕቲ ኣትዮ ዮ።

ህዝቢ ትግራይ ብኣሻት ዝቐፀሩ ደቐ ገበሩ ካብ ጨቋኒ ስርዓት ደርጊ ናፃ ዋላ ይውጻእ ብሰንኪ ሕመቕ መራሕቲ ተመሊሱ ናብ ረግግ 'ዮ ኣትዮ። እዚ ደማ ኣዝዩ ዘሕዝን ዮ። ካብዚ ኹሉ ዝተኸፈለ መስዋእቲ ዝተረኸበ ረብሓ እንታይ ዮ እንተይልካ መልሱ ዋላ ሓንቲ ዮ። እኣደኣስ ምስ ዝተኸፈለ ክሳራን ዝተረኸበ ዓወትን ክተናፃፅር እንተሰኸኸ ክሳርኡ ይዛይድ። ዝኹሉ መስዋእቲ ከፊሉ ክሳብ ቐድሚ ለውጢ ልዕሊ 1.8 ሚሊዮን ህዝቢ ትግራይ ፀባዩ ሓገዝ ከምዘነበረ ዝፍለጥ ዮ።

ክልል ትግራይ ኣብ ሕሉፍ ታሪኻ ዘጋጠመ ገነራት ከምዚ ካብ በልና ድሕሪ ለውጢ ዘጋጠመ ጉድኣታት ኹ እንታይ ይመስሉ እንተይልና ብዙሕ ትንተና ዘድልዮ ጉዳይ ኣይኮነን። ርእዩን ግሁድን ዮ። ብፍላይ ካብ 24 ጥቕምቲ

2013 ዓ.ም ኩናት ካብ ዝውላዕ ጀሚሩ ህዝቢ ትግራይ ኣብ ከቢድ ቐልፊውላው ኣትዮ ዮ። ከምዚ ክኸውን ዝኸኣለሉ ምኽንያት ደማ መራሕቲ ጉጅሎ ህወሓት ካብ ሕሉፍ ኒጋኦም እንተይተማሃሩ ደጊሞም ናብ ኒጋ ብምእታዎም ዮ።

እዋ ኹ ድኣ እዚ ናይ ትግራይ ኒጋ ከምህር ደ ኣይኸእልን? ሕዚኹ ዳግማይ ጎስጓስ ኩናት ንምንታይ ኣድለዩ? ህዝቢ ትግራይ መዓዘ 'ዮ ራህዋን ቐሳነትን ክረከብ ዝብል ነገር ወትሩ ግዘ ናብ ሓንጎልካ ዝመፅእ ሓሳብ ዮ። ወይስ ንመከራ ዝተዓደለ ህዝቢ ድዩ ኮይኑ ኩሉ ግዘ ፀገም ካብ ዝባኑ ዘይወርድ? እንታይ ይኸውን? ኢልካ ክትሓስብ እንተሰኸኸ ቐንዲ መንቐለኡ «ህዝባዊ» ዮ። እናበለ ብሽም ህዝቢ ትግራይ ዝሸቐጥን ዝዕንድርን ዘሎ ጉጅሎ ህወሓት 'ዮ ኢሉ ኣሓሰብ። ከምዚ እንተኾይኑ ደማ ህዝቢ ትግራይ ካብ መስገደል ህወሓት ናፃ እንተይወፀ ዕረፍቲ ዝበሃል ነገር ዝረከብ ኣይመስለንን።

ሕዚ ደማ መንግስቲ ብዝገበሮ በይናዊ ጠጠው ምባል ኩናት ስዒቡ ውሱን ሓገዝ እኸለን መድኣኒትን ብምእታዎ ናይ ተስፋ ብልጭጥታ ምርኣይ ምስ ተጀመረን ህዝቢ ሰላም ከመፅእ 'ዮ ኢሉ ተስፋ ምስገበረን፣ ኩሉኻ ህዝቢ ትግራይ ክባ ንምፍንጻሕ ተዳሎ ዝብል ደወል ክንስምዕ ገይሩና። ፀገም ብሓይሊ ድዩ ክፍታሕ ዝኸእል ወይ ብልዝዎ? ኩናት መፍትሒ ፀገም ተዝኸውን ነይሩ እዋ ክሳብ ሕዚ ብዝተኸየዱ ውግኣት ክፍታሕ ምኸእል ነይሩ። ኣነ ብወገይ ንኹናት ግዘ ካብ መሃብ ንሰላም ግዘ ምሃብ ደ ኣይመሓሸን ዝብል ሓሳብን እምነትን ኣለኒ።

ህወሓት ዝገብሮ ዘሎ ምልዕዳል ኩናት ኣዝዩ ዘሕዝንን ህዝባዊ ሓፍንት ዝጎደሎ ዮ። ንህዝቢ ትግራይ ዘይምሕሳብ ዮ። ብኣሻሻሎት ሂወት ሰብ ገበርካ ለውጢ ተገምግሞ ቐድሚ ሕዚ ነይሩ። ጥቕምን ጉድኣትን ኣብ ግምት እንተይኣእተኸ ተግባራዊ ናብ ኩናት ምእታዎ ግና ንዘላለም ኣብ ድኸነትን ጉስቐኣናን ንኸትነብር ካብ ምግባር ሓሊፉ ዘምፀኦ ካለእ ረብሓ የለን።

ካለእ ዳይስፖራ ትግራይ ውን እንተኾኑ ኣብ ጎኒ እቲ ጉጅሎ ኮይኖም ጎስጓስ ኩናት ህወሓት 'ዮም ዝድግኡ ዘለው። እዚ ኒጋ 'ዮ፣ ንህዝቢ ይኹን ንሃገር ዝጠቐም ኣይኮነን። ህዝቢ ትግራይ ሰላምን ፍቕርን ምብር ኩናት ኣየድልዮን ዮ። ዳይስፖራ ትግራይ ይኹኑ ጉጅሎ ህወሓት ንናይ ባዕሎም ጥቕሚ ደው ዝበሉ ኣካላት እዮም። ዝኸፈኑ ዘለው ክደዱ ንህዝቢ ትግራይ ዝውክል ኣይኮነን። ዳይስፖራ ትግራይ ዝኸፈኑ ዘሎ ክደዱ ብግዕሚ ኒጋ 'ዮ። እዚ ኣካይዳ እዚ ንህዝቢ ምሕላይ ኣይኮነን። ህዝቢ ትግራይ ሕዚ ኩናት እንተይኮነ ዘድልዮ ብሕፅራት መድኣኒትን ምግብን ይሳቕን ይመውትን ስለ ዘሎ ህዝቢ ብኸመይ ክድሕን ይኸእል ኢልካ ምሕሳብ 'ዮ ዘድሊ። ንህዝቢ ካብ ዘይጠቐም ምንቐስቓስ ወጊእም ኣብ ጎኒ መንግስቲ ፌዴራል ብምዃን ኣብ ጎኒ ህዝቢ ጠጠው ብምባል ካብቲ ገጠም ዘሎ ከቢድ ፀገም ንኸወፅእ ከሰርሖ 'ዮ ዝግባእም።

ህወሓት ዳግማይ ኩናት ንምውላዕ ዝገብሮ ዘሎ ምንቐስቓስ ንህዝቢ ትግራይ ኣዝዩ ዝጎደለ ብምዃኑ ህዝቢ ደማ ናይ ባዕሉ መሚረጊ ከወሰድ ይግባእ። ህወሓት ካብ ኒጋ ናብ ኒጋ እናተሰጋገረ ህዝቢ ስኽ ኢሉ ክሪኦ የብሉን። ኣብዚ ኩነታት እዚ ደቕናን ንበዓልትናን ኣይንሳተፍን ብምባል እቲ ኩናት ብዘይ ደም ምፍሳስ መስለብ ንኸረከብ ፅዕንቶ ክፈጥር ኣለዎ።

ህወሓት ይኹን ዳይስፖራ ትግራይ፣ ንህዝቢ ትግራይ ዝውክሉ ኣይኮኑን። ኣብ ዝሓለፉ ልዕሊ 30 ዓመታት ኣድረታት ህወሓት ምብር ህዝቢ ትግራይ ካብ ጉጅሎ ህወሓት ዝረኸበ ጥቕሚ የለን። እኣዳኣስ ካብ ካልኣት ክልላት ብዘበሰሉ 'ዮ ተጎዲኡ።

ህዝቢ ትግራይ ናይ ሓደ ፖለቲካዊ ውድብ ፅግዕተኛ ኮይኑ ክነበር የብሉን። ከምዚ ብምዃኑ ተጎዲኡ ምብር ኣይተጠቐመን። ካለእ መሚረጊ ውድብ የድልዮ ዮ። እዚ ፓርቲ እዚ ንባዕሉ ረብሓ ጥራሕ ጠጠው ዝበለ ዮ። መራሕቲ ህወሓት ህዝቢ ትግራይ ምስ ኣሕዋቱ ህዝቢ ኢትዮጵያ ብሓደ ተጎንዮ ክይነበር ካብ ምግባር ሓሊፎም ዝጠቐም ነገር ኣይሰርሖሉን ዮም።

መራሕቲ ህወሓት ጎስጓስ ኩናት ገዲፎም ክገብርዎ ዘለዎም ህዝቢ ትግራይ ካብቲ ኣትይዎ ዘሎ ፀገም ከመይ ይወፅእ ኢሎም 'ዮም ክሰርሖ ዘለዎም። ከምዚ ክኸውን እንተኾይኑ ደማ መንገዲ ሰላም ከመርፁ ይግባእ። መንግስቲ ንህዝቢ ትግራይ እናተሰጋገረ መጊኡ 'ዮ፣ ሕዚ ውን ነዚ ኣግናኺሩ ይቐፅለሉ ኣሎ ዮ። መራሕቲ ህወሓት ግና ብዘይ ኩናት ክነበሩ ስለ ዘይኸእሉ ንህዝቢ ኣብ ዝጎደለ ፖለቲካዊ ኣካይዳ 'ዮም ተፀገሚዎ ዘለው።

ህዝቢ ትግራይ ደቐ ብተደጋጋሚ ክግብር የብሉን፣ ህወሓት ናብ ሰላም ንኸመፅእ ፅዕንቶ ክፈጥር ኣለዎ። ኩናት ንህዝቢ ትግራይ ኣይጠቐምን። ደቐን ሃፍቱን ክፀንቱ 'ዮ ገይሩ። ህዝቢ ንናይ ባዕሉ ህልውና ምብር ንህልውና ህወሓት ኢሉ ክቐለስ የብሉን። እዚ ጉጅሎ እዚ ካብ ህዝቢታት ኢትዮጵያ ዮ ዝፈልዮ ዘሎ።

ብሓፈሻ ህወሓት ቐድሚ ሕዚ ካብ ዝፈፀሞ ገበን ተማሃሩ መገዲ ሰላም ከመርፅ ኣለዎ ምብር ንዳግማይ ገበን ኮዳሎ የብሉን። ሕዚ ካብ ሕዚ ንዝጎደለ ህዝቢ ትግራይ ዝኸኣለሉ 'ዮ ከኹን ዘለዎ ምብር ደጊመ ናብ ኩናት ክእትዎ የብሉን። ህዝቢ ዝውክል እንተኾይኑ ጥቕሚ ናይ ባዕሉ ካብ ምቕዳም ሓሊፉ ጥቕሚ ህዝቢ ክቐድም ኣለዎ። ካብ ሕሉፍ ኒጋታቱ ብምምሃርን ዓርሶ ብምፍታሽን ንሰላም ቐሩብ ክኸውን ኣለዎ። ህዝቢ ትግራይ ውን ህወሓት ናብ ሰላም ንኸመፅእ ፅዕንቶ ብምፍጣር ናይ በዓሉ ግደ ከገወት ይግባእ።

እዋናዊ ዛዕባ

ሰላም፣ ድህነት ዜጋታትን ቀፃልነት ሃገርን ንምርግጋፅ ብሕታዊ መመሪያ ልዕልነት ሕገ ምክባር 'ዩ

መጻፍ 7/ሄር

ኢትዮጵያ ብሰንኪ ውሽጣዊ ዘይምርግጋፅ ሞት፣ ምፍንቃል፣ ምዝራፍ ንብረትን ዕንወትን እናጋጠማ ከምዘሎ ዝፍለጥ 'ዩ። በዚ መሰረት ብዙሓት ዜጋታት እዛ ሃገር ኣብ ከቢድ ቑጵራውላው 'ዮም ዝርከቡ። ይኹን 'ምብር መንግስቲ ሰላምን ድህነትን ዜጋታት ከምኡ 'ውን ቀፃልነት ሃገር ንምርግጋፅ ብሕታዊ መመሪያ ልዕልነት ሕገ ምክባር ምዃኑ ብምእማን ዓሪፉ ኣይተቐመጠን እኳይኣስ ሕብረተሰብ ዘሳተፈ ስጉምቲታት እናወሰደ መጊኡ 'ዩ።

ኣብ ዝተፈለገዎ ከባቢታት ኢትዮጵያ ዝረኣ ዘይሕጋዊ ተግባርን ምህዋኽ ሰላምን ከምኡ 'ውን ስርዓት ኣልባነትን መንግስቲ ንክቆፃፀር መላእ ህዝቢ ብተደጋጋሚ ብሓደ ድምጺ ከበሃል ብዝኸለል እናሓተተ ዝፀንሐ ኮይኑ ብፍላይ ኣብ ክልል ትግራይን ኦሮሚያን ካልኦት ጎረቤታት ክልላትን ብሰፊሖ መንግስቲ ስጉምቲ እናወሰደ ፀኒሑ 'ዩ ሕዚ 'ውን ብፍላይ ኣብ ክልል ኣምሓራን ኦሮሚያን እናወሰደ ይርከብ።

ብፍላይ ኣብ ዝሓለፉ ቐረባ እዋናት ጀሚሩ መንግስቲ ኣብ ልዕሊ ጉጅለ ግብረ ራዕዲ ሸኔ ብርቱዕ ስጉምቲ እናወሰደ 'ዩ ዝርከብ። እዚ ጉጅለ እዚ ምስ ካልኦት ሓይሊታት ጥፍኣት ብምትሕብባር ኣብ ልዕሊ ህዝቢ እናብፀሐ ዝርከብ መጥቓዕቲ ንምምካት መንግስቲ ዕዉት ስጉምቲ እናወሰደ ከምዝርከብ ግልግሎት ኮሚዩኒኬሽን መንግስቲ ኣብ ዘውፀኦ መግለጺ ዝሓበረ ኮይኑ ሙሉእ መግለጺ ከምዝሰፈነ ቐረቡ ኣሎ።

ኣብ ዝተፈለገዎ ከባቢታት ሃገርን ንዝረኣ ሕገ ኣልባነት፣ ዘይውሕስነት ህዝብን መንግስቲ ክቆፃፀር ብተደጋጋሚ ህዝቢ እናጠየቐ ፀኒሑ 'ዩ። ቅድሚ ሕዚ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ድህነት ነዞም ጉዳያት እዚኦም ብምግምጋም ኣድላዩ ስጉምቲ ክውሰድ ፀዊዑ ምንባሩ ዝዝከር 'ዩ። ኣብዚ ሕዚ እዋን ኣዲስ ኣበባ ሓዊሱ ኣብ ኩለን ክልላት ብሓይልታት ፀጥታ ፌደራልን ክልልን ዝካየድ ዘሎ ስጉምቲ ምክባር ሕገ ኣካል ናይዚ 'ዩ።

ኣብ ኦሮሚያን ጎረቤታት ክልላትን ሸኔ ምስ ካልኦት ግብረ ራዕዲውያን ጉጅለታት ብምትሕብባር ኣብ ልዕሊ ህዝቢ እናደፀም ዝፀንሐ መጥቓዕቲ ንምቕልባስ መንግስቲ ዕዉት ስጉምቲታት እናወሰደ ይርከብ። ኣብ ክልላት ኦሮሚያን ሰማሊን ኣብ ልዕሊ ራዕዲዊ ኣልባብብ ዝካየድ ዘሎ ስጉምቲ 'ውን ብኣድማዕነት ተጠናኺሩ እናቐፀለ ይርከብ።

ኣብ ቀረባ እዋን ኣብ ክልል ኣምሓራ ዘይሕጋዊ ምስግጋር ኣፅዋርን ገንዘብን፣ ብጉጅለ ተወዲቦም ሃብትን

በኢፌዴሪ የመንግሥት ኮሙኒኬሽን ኣገልግሎት FDRE Government Communication Service

ንብረትን ውልቀ ሰባት ኣብ ምዝማትን ምዕናውን ዝተዋፈሩ፣ ነብሲ ብምጥፋእ ዝተጠርጠሩ፣ ህዝቢ ምስ ህዝቢ ብምግጫው እቲ ክልል ንክይረጋጋፅ ኣብ ዝገቡሩ ኣካላት መጠነ ሰፊሕ ስጉምቲታት እናተኸየደ ይርከብ። ኣብ ኣዲስ ኣበባን ከባቢታት ከምኡ 'ውን ከተማታት ኦሮሚያን ብጉጅለ ተወዲቦም ኣብ ዝተፈለገዎ ዝጠናታ፣ ኣፅዋርን ዘይሕጋዊ ምስግጋር ገንዘብን ዝተዋፈሩ ጉጅለታትን ውልቀሰባትን፣ ከምኡ 'ውን ኣብ ልዕሊ ህወሓት ዘዋፈሩም ኣካላት መንግስቲ ወሳኔ ስጉምቲ እናወሰደ 'ዩ። ኣብ ኩለን ክልላት ኣብ ዝካየድ ዘሎ ስርሒት ብርክት ዝበሉ ውልቀሰባትን ጉጅለታትን ምስ ዝሰረቑም ንብረቶምን ቀጺሎም ንምፍፃም ብምሕሳብ ኣብ ስነዳቶም

ምስ ዘስፈርዎ ሓሳባት ትሕቲ ቁፅፅር ክውዕሉ ተገይሩ 'ዩ። ጉዳዩም 'ውን ግቡእ ከይዲ ብምኽታል ብምፅራይ ናብ ፍርዲ ክቐርቡ እናተገቡረ 'ዩ። መንግስቲ ሕግን ስርዓትን ብምክባር ድህነትን ህዝብን ሃገርን ንምርግጋፅ ዝገብሮ ዘሎ ፃዕሪ መላእ ሕብረተሰብ ልዑል ድጋፍ እናገበረ ይርከብ። ኣብ ኩለን ክልላት መላእ ህዝብና ሰንሰለት ጥፍኣት ካብ ምቅለፅ ጀሚሩ መፈፀሚ ኣጀንዳ ሁከትን ሕንፍሽፍሽን ንምፍጣር ዝፅዕሩ ዘለዉ ሓይልታት እናተቐለሰ ይርከብ። ብኸለኢ ወገን ድማ ዝተፈለገዎ ኣስማት ብምሃብ ስጉምቲ መንግስቲ ከዳኸሙ ዝፍትኑ ሓይልታት ከምዘለዉ መንግስቲ ኣረጋጊፁ ኣሎ። ኣብ ልዕሊ ዕሰባት ግብረ ራዕዲዊ

ህወሓት መንግስቲ ብፍላይ ኣብ ክልል ኣምሓራ ብዝወሰደ ዘሎ ስጉምቲታት ስዒቡ ዕግርግር ንምፍጠር እናሞከሩ 'ዮም። እዚ ዘመለኸቶ ድማ ብፍላይ እቶም ብሽም 4-5 ዝሸቑጡ ዘረፍቲ ጉጅለታት ኣብ ልዕሊ ህዝቢ ልዑል ክሕደት ዝፈፀሙ ታሪኻዊ ፀላእቲ ኢትዮጵያን ልኡኻቶምን ምዃናም ዘመለኸት 'ዩ።

ኩሉ ህዝብና ዝዚ ሸርሒ ብምግንዛብ ነቲ መንግስቲ ዝወሰደ ዘሎ ስጉምቲ ብምድጋፍ እጃሙ ከበርክት መንግስቲ ዮሓት። ብተወሳኺ ንደረ ሓሳት ሓበሬታን ወረን ኣቐልፎ ብዘይምሃብ መንግስቲ ልዕልነት ሕገ ንምክባር ዝገብሮ ዘሎ ፃዕሪ ተሳትፎ ህዝቢ ተግባር ክቐፅል ይፅውዕ። መንግስቲ ብወገኑ ኣብ ዘይሕጋዊ ስራሕቲ ብምውፋር፣ ኮነ ኣልካ ዕግርግር ንምፍጣር ኣብ ልዕሊ ተቐምጥን ውልቀሰባትን ከምኡ 'ውን «ሚድያ» ሸፋን ብምግባር ዕግርግ ንምፍጣር ኣብ ዝንቐሳቐሱ ኣካላት መንግስቲ ዝወሰደ ስጉምቲ ተጠናኺሩ ክቐፅል 'ዩ።

ሰላም፣ ድህነትን ምርግጋፅን ዜጋታት ዝረጋገፅ ልዕልነት ሕገ ምስ ዝኸበር ጥራሕ 'ዩ። ኣብ መላእ ኢትዮጵያ ዝርከብ ዜጋ ብሰላም ወጊኡ ናይ ምእታው መሰሎ ክኸበርን ድህነቱ ክሕሎን ውሑስን ክኸውን ልዕልነት ሕገ ክኸበር ድማ ህዝቢ ንምግስቲ ዝሃቦ ሓላፍነት 'ዩ። ናይ ዜጋታት ናፅነትን ዲሞክራሲን ክሰፍን ዝኸለል ዝኾነ ይኹን ኣካል ኣብ ትሕቲ ሕገ ምዃኑ ክሳብ ዝተረጋገፀ ጥራይ 'ዩ። መንግስቲ ብሽም ናፅነትን መሰልን ዝፍፀም ዝኾነ ይኹን እክይ ተግባር ኣይዕገስን 'ዩ። መንግስቲ ብትዕግስቲ ብተደጋጋሚ ዝህቦ መጠንቀቓታ ሸለል ዝበሉ ሓይልታት ስርዓት ክሕዙ ዝግበር ልዕልና ሕገ ብምክባር ጥራይ 'ዩ። ኩሎም ዜጋታትን ዝተፈለዩ ኣመለኸቲታ ዘለዎም ወገናት መሰሎምን ረብሓታቶምን ክኸብሩ ዝኸለሉ ልዕልነት ሕገ እንትረጋገፅን ሰላም ምስ ዝሰፍንን ጥራሕ 'ዩ።

ብናይ ሓሳት ሓበሬታን ፕሮፖጋንዳን ኣቐፅፎ ማሕበረሰብ ዓለም ንምስሓብ ምፍታን ትርጉም ዩብሱን!

መጻፍ 7/ሄር

ኣብ ዝሓለፉ ቐረባ መዓልታት ጉጅለ ህወሓት ኣብ ውግእ ዝግረኽክምም ሰራዊት ምክልኻል ሃገር ምሕረት ብምግባር ለቕቑሮም ኣለኹ ብምባል ስዒቡ፣ መንግስቲ ዘውፀኦ መግለጺ ከምዝሰፈነ ቐረቡ ኣሎ።

ብናይ ሓሳት ሓበሬታን ፕሮፖጋንዳን ኣቐፅፎ ማሕበረሰብ ዓለም ንምስሓብ ምፍታን ትርጉም ዩብሱን!

ማሕበረሰብ ዓለም ሓቐኛ መንነቱ ጉጅለ ህወሓት እናተመልከተ ምምፅኡን ብናይ ሓሳት ፕሮፖጋንዳኡ ኣሰሊፍዎ ዝነበረ ድጋፍ ምዝሕላሉ ስዒቡ፣ ቐፅሊ ማሕበረሰብ ዓለም ክገዝአሉ ይኸእል 'ዩ ዝበሎ «ምፍታሕ ምፍታሕ» ኣጀንዳ ንምግባር እናፈተነ 'ዩ።

ወራሪነት፣ ኣዕናውን ሃገር መፍረስን ዝኾነ ባህርያቱ

ህወሓት፣ እቲ ትኸክልኛ ባህርያቱ ንምሸፋን ሰላም ኣትደሊ መሰልካ ንምቅራብ ዝግበር ምምብርባር 'ዩ። እዚ ጉጅለ ንማሕበረሰብ ዓለም ንምድገጋር ቅድሚ ሕዚ ናይ ሓሳት ሓበሬታ ብምፍጣርን መሓዘት ሓይልታት ብምትሕብባርን ኣካል ውዲት እናገበረ ምምፅኡ ዝዝከር 'ዩ። ጉጅለ ህወሓት ኣብ ክልላት ኣምሓራን ዓፋርን ዝርከቡ ከባቢታት ብሓይሊ ብምውራር ኣብ ትሕቲኡ ገይርዎም ኣብ ዝፀንሐሎም ግዝያት ኢሰብኣዊ ተግባራት ይፍፅሙሎም ዝነበሩ ሰባት ንባዕሉ ፕሮፖጋንዳን ንምጥቓም መፍታሕ ብምባል ንማሕበረሰብ ውሽጢ ዓድን ደገን ከደናግር እናፈተነ ይርከብ።

መንግስቲ ዝዚ ጉዳይ ኣመልኪቱ ዝገብሮ ዘሎ ምፅራይ መብዛሕተኣም ብቲ ጉጅለ መፍታሕ ተባሂሎም ዝተለቐቐ፣ ሰራዊት ምክልኻል ሃገር ካብ ክልል ትግራይ ለቕቑ ኣብ

ዝወፀሎ እዋን ብቲ ራዕዲዊ ጉጅለ ተግባራዊ ዝቐረዩ ኣባላት ቤተሰብ ሰራዊት 'ዮም።

ብኸለኢ ወገን ድማ ኣብ ክልል ትግራይ ንስራሕ ኢሎም ካብ ዝተፈለገዎ ከባቢታት እታ ሃገር ዝነበሩ ዝነበሩ ሰላማውያን ሰባት ዓጊቱ ዘፅነሉም ጉጅለ፣ ኣብዚ ሕዚ እዋን ፖለቲካዊ መኸሰብ ክረኽቡሉ እኸእል 'ዩ ብዝበል ናይ ፕሮፖጋንዳ ድራማ፣ናይ ዝተፈለገዎ ምክልኻል ሓይልታት ፀጥታን መፍላዩ ክዳን ብምክዳን መፍታሕ ኢሎ 'ዩ ኣሰሊፉ።

እዚ ጉጅለ እዚ ኣብዚ ሰሙን እዚ ኩናት ይኣወጅ ከምዘሎን ብግልጺ ይዳሎ ምህላው ብዘፍለጠን ስዒቡ ንተወሳኺ ዕንወት ብግልጺ ይዳሎ ከምዘሎን እዚ ተግባር እዚ ብግልጺ ዝዚ 'ዩ ዘርእ።

ናይዚ ጉጅለ እዚ እክይ ተግባር ተሓባርቲ ዝኾኑ፣

ኣብ ዝተፈለገዎ ከባቢታት ዝንቐሳቐሱ ኣባላት ጥምረት ራዕዲዊ ጉጅለ ህወሓት ከም በዓል ሸኔን ካልኦት ኣኸረርቲ ጉጅለታትን ኣብዚ ፕሮፖጋንዳ እዚ ተሓባርቲ 'ዮም።

ራዕዲዊ ጉጅለ ህወሓት ካብዞም ኣኸረርቲ ኣባላት ጉጅለታት ብምምልማልን ብምትእኻኻብን ብፍላይ ምስ ራዕዲዊ ጉጅለ ሸኔ ብምትሕብባር ክልልጥፍም ዝፀንሐ ብሽም መፍታሕ ተልእኾኡ ንምፍፃምን ሓበሬታ ንምርካብን እናተንቐሳቐሰ ምዃኑ ብወገን መንግስቲ ዝተገብረ ምፅራይ ይመልከት።

ቐድሚ ሕዚ ጀሚሮም ክንዝሉ ዝፀንሐ ናይ ሓሳት ወረታትን ዕላማታትን ጥፍኣት ጉጅለ ህወሓት ብምዝካር፣ ሕዚ 'ውን እቲ ዝዘርግሐ ዘሎ ናይ ሓሳት ወረ ናይ ጥፍኣት ተልእኾኡ ንምፍፃም ይጥቐሙሉ ከምዘሎ መላእ ህዝቢ ክፈልጥ ይግባእ ክብል እቲ መግለጺ ኣተሓሳሲ።

«ህዝቢ ትግራይ ከም ማሕበረሰብ ይኹን ብውልቀ ግርሱ ዘድሕን ባዕሱ 'ዩ»

- ፕሮፌሰር ሃረገወይን አሰፋ

ሂርሞን ፍታዳ

ጋሻና ፕሮፌሰር ሃረገወይን አሰፋ አዳ ጋዜጠኛ ሂርሞን ፍታዳ ግንኙነት ስርዓት ስርዓት ስርዓት ትግራይ ተወሲዶን ዝግበዩ እንትኹና ቅዳማይን ካልካይን ብርኪ ትምህርተን ምስ ወድኻ ኣብ ዩኒቨርሲቲ ኣዲስ ኣበባ ብክፍሉ ትምህርቲ ሳይንስ (ፈርማሲ) ብሰብሰብ ውልቲት ዘተመረቓን ኣዳ ክልተ ቅፍሎን 'ዩ። ድሕሪኡ ናብ ወፃኢ ሃገር ንተመሳኪ ትምህርቲ ብምኻድ ደክትራት ዲግሪ ኦርጋኒዳሽን ደቀን ኦርጋኒዳሽን ብዘሕ ሓሳፍነት ወይረን ኣብዚ ልዚ ዘሰውዑ ብርኪ ብዓሓን 'ዩ። ኣብዚ ልዚ ኣዳን ኣብ ዩኒቨርሲቲ ኣዲስ ኣበባ ፓርትነር ሸፕ ርክብ ጉዳይት ወፃኢን ኦርጋኒዳሽን ብምድህን ደማ ኣብ ትምህርቲ ፈርማሲ ንዝገበሩ መፅናዕታዊ ፅሑፍት ክሰርሑ ደሲት ኣለዎን። ምስ ፕሮፌሰር ሃረገወይን ዝገበርናዮ ጻንፈት ከም ዘሰብሰብ ኣቅራቢናዮ ኣለና።

ወጋሕታ:- ቅድም ክብል ኣብ ትግራይ እናሃለኹን ዘነበረ ኹነታት ከመይ ትገልፅኩ?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን:- እነ ኣብ ትግራይ እናሃለኹ ከዝከር ደቂ ኣንስትዮን ህግውግትን እንትድፈሩ ብዘሕ ፀገማት እንትበፅሑን ካፍታ ዘይትረብሕ ደመወዝና ንምርመራ ዓይደር ሆስፒታልን ካሊኦን ንመላለስ ነይርና። ድሕሪኡ ኩናት ገለመላ ተባሂሉ ኣነ ኣይሰማዕኹን ነይረ ለይቲ ዝኾነ ድምፅታት ነይሩ ሽው ጎራብተይ እቲ ጉዳይ ነገርምኒ፤ ብዘሕ ኣይፀናሕኹን ኹዳውንተይ እኳ ኣይሓዘኹን ተግዲፊ መንገዲ ምስ ተኸፈተ መጻኢ።

እፍቲ እዎን ግና ብተወገንኩልኩ ሓንቲ ሰበይቲ ሞይታ ክብሉ ሰሚዎዮ፤ እዚ ድማ ናይ ኩናት ተፈጥራዊ ባህሪ 'ዩ፤ ኣብ ትግራይ ቅድሚኡ ኩናት እናሰራሕኹ ከለኹ ናይ ትግራይ ዝእክል ቅፅፅ ዝድፈሩ ደቂ ኣንስትዮ ካብ ካልኣት ክልላት ዝገደደ ይመስለኒ። ብወረ ዘይኮነ ካብ ሓጃይምን ጋዜጠኛታትን ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮን ዝረኹብኩም መረዳእታ 'ዩ። ካብ ሓጃይም ዝረኹብኩም መረዳእታ ከምዝገብኩኒ መርማርና ምስ ወዳእና ንበክይ ኢና ኢሉኒ ሓዲ ሓኪም፤ ሓዲ ድማ ካብ ወረዳ ዝሃበኒ መረዳእታ ካፍቲ ትሓሰብዮ ንላዕሊ 'ዩ ኢሉኒ። ኣብ ሸረ ዝፍለጥ 'ዩ ክሳብ 50 ዝኾነ ደቂ ኣንስትዮ ዝድፈረ ናይተን ዓባይቲ ተቆፂሩ ኣይውዳእን፤ ኣብ ሓዲ ቤት ፅሕፈት ሽሙ ክፀርሕ ኣይደልን ካብ መጋቢት ኣብ ውሽጢ ሓዲ ወርሕን ፈረቓን 17 ጀሚሩ 127 ዝተደፈሩ ህግውግት ሪፖርት ተገይሩ፤ ቆይታ 8 ወርሒ ከይተረፈት፤ እነ ንወይዘሮ ያለም ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ዝነበረት ኣልብኹም ነዚ ይፈልጥዮ ኢላ ፅሒፈላ ነይረ።

ናይተን ዓባይቲ ተቆፂሩ ኣይውዳእን ኣብ መቐለ «ብግ ተራ» ዝበሃል ቦታ ኣሎ። ሰገናት 14ን 15ን ዕድሚኦን ከም ባገራ ዝሸዩግሉ፤ ናብ ብዙሓ ቦታ ኹይደ ዳታ ኣኪቢ 'ዩ፤ እቲ ሓቂ እዚ እናሃለው እዎ ድማ ኣብ ግዜ ሰላም ከምዚ እንተተገይሩ ኩናት እንትመፅእ፤ ኣብ መንጎ ደማ ገበኛታ ካብ ቤት ማእሰርቲ እንትፍትሑን ዝፍጠር ፀገም እናዞሩ ከሳብቡ ክርእይ ከለኹ ንዓይ ዓብዩ ንዕቕቡ 'ዩ።

ዝሰርሐሉ ዝነበርኩ ቦታ ሆስፒታል ዓይደር 'ዩ፤ ሓዲ ግዜ ኹይደ ተኣኪቦም ብዛዕባ ምፅጋፅ ደቂ ኣንስትዮ እናውግዑ ነይርም። ኣብ ዓድዎን ኣብ ኣኹሎምን ዝተገበረ ነገርምኒ፤ «እስኻትኩም ብዛዕባ ዓመፅ ደቂ ኣንስትዮ ካብ መግዛ ኢኹም ተጨኒቑኩም ትፈልጡ» ኢለዮም። ስለዝኾነ ኣፍቲ እነ ዝነበርኩሉ እዎን ህዝቢ ታርጊት ዝገበረ ኩናት ኣይረከቡን፤ ነዚ 'ዩ ድማ ኣይረከቡን ብምባላይ ብዘሕ ዘዋረዱኒ። እነ ኣካዳሚኻን 'ዩ ንሓቂ 'ዩ ዝነበር፤ ክቐየር ኣይክእልን ንሕልናዮ 'ዩ ዝነበር፤ ስለዝኾነ ነዚ ይመስል እቲ ግንኣታይ፤ ድሕሪኡ ሓሙስ ኣውሮፕላን ተጀሚሩ ንሰበት ባህሪኒ ንዓመታት ዝኣከብኹም ኹዳውንተይን ጫማይንኳ ኣይሓዘኹን ሽው መጻኢ።

ወጋሕታ:- ልዚ ካብ ወፃኢ ተመሳሳኪን ኣብዚ እንታይ ትሰርሑ ኣለኹን?

ፍታዳ ሂርሞን

ፕሮፌሰር ሃረገወይን:- ልዚ ኣብ ዩኒቨርሲቲ ኣዲስ ኣበባ ፓርትነር ሸፕ ርክብ ጉዳይት ወፃኢን ብምድይ ድማ ኣብ ትምህርቲ ፈርማሲ ንዝገበርኩ መፅናዕታዊ ፅሑፍት ክሰርሕ 'ውን ድሉት ኣለኒ፤ ይኹን 'ምር እቲ ልዚ ዝዛረቦ ዘለኹ ኹሉ ንኣዲስ ኣበባ ዩኒቨርሲቲ ኣይውከልን። ናይ ውልቀይ 'ዩ፤ ናብ ወፃኢ ብትምህርቲ ዕድል ካብዚ 'ዩ ኹይደ ንብዙሓ ዓመታት ድማ ፀኒሐ 'ዩ።

ወጋሕታ :- ወደዓዊ ኹነታት ሃገርና ብፍላይ ፖለቲካዊ ጉዳይ ብኸመይ ይገልፅኩ?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን:- እቲ ቻሌንጅ ቐለል ኣይኮነን ኹሉ 'ዩ፤ ኹይቲ ግና ተሰፋ ድማ ይርኣይ ኣሎ፤ እቲ ዝተሰርሐ ፓርቲታት ፅባቕኡ ጥራሕ ዘይኮነስ ጥቕምታቱ 'ውን ረዚን 'ዩ፤ ሰብ ኣብ እንዳ መስተ ወይ ድማ ካለኣ ነዚ ዘይመስል ቦታ 'ዩ ዝውዕል ነይሩ፤ ልዚ መማረፅታት ኣለዎ ናይ ስራሕ ባህሊ ዝቐየር 'ዩ፤ እቲ ኩናት እንተተወዳኢ ብዘሓት ተሰፋ ዘለዎም ጅማሮታት ኣለው 'ዩም።

ወጋሕታ :- ስምዒት ፍቕሪ ሃገር ብኣኻን ከመይ ይገለፅ፤ ብፍላይ ደማ ደቀን ኣብ ወፃኢ ሃገር ዝግበዩ ምስ ምኻኛም ከመይ ገይረን 'ዩን ብስምዒት ፍቕሪ ሃገር ኣዕብዮንኦም ብፍላይ ሂርሞን?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን:- ብሓፈሻ ኹሉ ካብ ሰብኣውነት 'ዩ ዝጀምር። ኣሜሪካ ካልኣይቲ ዓድና 'ዩ ንዓይን ንደቀይን ዘይብልና ነገር ሂሳብና 'ዩ፤ እንተኾነ ግና እቲ ዝመግናሉ ይስመዐና 'ዩ፤ እነ ዝኾነ ፅቡቕ ነገር እንትርኢ ንዓድና ከምዚ ተዝኸውን ኢላ ይሓሰብ፤ ብፍላይ መጀመሪያ እንትኹይደ ኣብ ዩኒቨርሲቲ ሚሲሲፒ 'ዩ ኣትዮ ንእሸተይ ከተማ 'ዩ፤ ኢትዮጵያ ክትብልዮም ከለኹ ንምዃኑ ዝብላዕ ኣለኩም ይብሉኒ ነይርም፤ ይስመዐኒ 'ዩ። ብፍላይ ሂርሞን ድማ እዮም ኣፍቲ ዓዲ ዘለው ጋዜጠኛታት ንናይ ባዕሎም ጥራሕ 'ዩም ዘዳልዉ 'ምር ጉዳይ ኣፍሪካ ብዘሕ ኣየድህቡሉን፤ ካብዚ ተበጊላ እነ ተዘይሰራሕ ድኣ መን ክሰርሑ ኹይቲ ብምባል ጉዳይ ኢትዮጵያን ኣፍሪካን ናይ ሰብኣውነት ጉዳይ ስለዝኾነ ዘይርኻ ናብ ሃገርኻ ስለዝኾነን 'ዩ።

ወጋሕታ:- ንሰን ሂርሞን ኣረጋግጥ ማዕረ ክንድዚ ደማ ክትወፅእ ዝኸኣልኩ ምሽጥ እንታይ 'ዩ?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን:- ሂርሞን ፍልጠትን ክእለትን ኣለዎ ንፍታት 'ዩ፤ ብተወሳኺ ድማ ዝግበዩትሉ ሃዋህው ምቹው 'ዩ ነይሩ፤ ሃንደበት ዝመፀ ዘይኮነስ እነ 'ውን እሳ ኣብዚ ንኸትበፅሑ ብዘሕ ዋጋ ኸፈለ 'ዩ፤ እነ ዝግበኹሉ ትግራይ ኣዝዩ ሕማቕ ባህሊ ዘለዎ ቦታ ስለዝኾነ ካብ ኹሉምቲ ሕማቕ ባህሊ ፈንገሐ ንምውፃእ ብዘሕ ዋጋ 'ዩ ኸፈለ፤ እሳ ዝደለየኹ ንክትኸውን ሙሉእ ናፅነት ሂሰ 'ዩ ኣዕብዮና፤ ሞዴሊንግ ከመሃር ኢላትኒ ተማሂራ ከም ድሌታ ክትኸውን ክትነፍሱን ገይረ 'ዩ ኣዕብዮና።

ኣብ 2009 ኣ.ፈ. ብጀርናሊዝም ተመሪቓ ኣብ ዝተፈለየ ሚዲያታት ሰራሕ 'ዩ፤ ብዘሕ ልምዲ ኣለዎ፤ ቆይታ ልዚ ከም ናታ ገይሩ ሞይኡ ዝፈተው ሪኦ ኣይፈልጥን፤ ኹሉን ኣብ ፖለቲካ ብዘሕ ኣይነበርናን ድኣር ግና ቀስ እናበሉ ምስ ደፋፍሉና ኢና ምዝራብ ዝጀመርና።

እቲ ወደይ 'ውን ዝፈልጦ ነገር ኣይነበርን። ፖለቲካኛታት ህወሓት ግና ንኸበላሽ ገይርሞ፤ ንሕና ሰቕ እንተብልና 'ውን ሰቕ ከብሉና ኣይከላኑን ማዕረ ናብ ስርሓ ኹይደም ካብ ስርሓ ክትገባር ገይርሞ 'ዩም፤ እነ ድማ ኣጅኺ ኢለዮ። ነቲ ወደይ ይጥቀሙሉ 'ዩም፤ ካለኣ ይትረፍ ንኣፍትኻን ንኣዲኻን ቕተሉን እናበሉ ይልክቦም 'ዩም። እሱ ግና ዝፈልጦ ነገር ኣይነበርን። መሓዘቱ ይኹኑ ፍቕረኝኡ ግዳዮ 'ዩም፤ እቲ ዝምሃሩሉን ዝነበሩሉን ክባቢ ኣሸንኳይዶ ፖለቲካ ክዝረቡሉ ፀለምቲ ኣይነበርምን ኹሉም ፀዓዳዮም፤ እሳቶም ግና (ጉጅለ ህወሓት) ኣበይ ከምዘሉ ፈሊጦም ንዓና ስለዝፀልኡና እናተጠቐሙሉ 'ዩም።

ወጋሕታ:- ኣብ ናይ ሂርሞን ምንቅስቃስ ዘሰኪ ሪኬቶ እንታይ 'ዩ?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን:- እሳ ሓቂ ሓዛ 'ዩ ትኸይድ ዘላ፤ እነ ብዋናነት ሓዲ ሃይማኖት ኣይኹተልን ኹይቲ ግና ብሓዲ ኣምላኽ 'ዩ ዝእምን፤ ምክንያቱ ኣብ ሰሜን ዘሎ ሃይማኖት ንደቂ ተባዕትዮ ዝተፈጠረ ስለ ዝኾነ ብናይ ዓርሰይ መግዲ ኣጠንኪረ 'ዩ ዝእምን፤ ስለዝኾነ ምስቲ

ዘለዎ ፍልጠት ሓቂ ሓዛ 'ዩ እናኸይድት ዘላ ብምዃኑ ድማ ዋላኳ ዘፈራርሐዎን ዝሕነዩላን እንተሃለው ብኸልእ ወገን ድማ ዝድግፍዎ ኣለው 'ዩም፤ እቲ ኹነታት ዳርጋ ደቂ ኣንስትዮ እንተኹይንኹን ክትንገፍላ 'ውን ኣይትኸኣላን ኢኹን 'ዩ፤ ክትዛረቡ እንተዘይከኢልኩ እንታይ ማለት 'ዩ፤ ጓል ኣንስተይቲ ብባህሊ ትግራይ ድሕርቲ 'ዩ። እነ ድማ ኣይቐበሎን ክሕሰው ኣይኸእልን፤ ሓሰዮ ተዛሪብ ክድቅስ ኣይኸእልን፤ ስለዝኾነ ሓቂ ሓዛ ስለትኹይድ ሓቂ ዘለዎ ድማ ስለዝሰባ ሕጉሰቲ 'ዩ።

ወጋሕታ:- ጉጅለ ህወሓት መገዲ ሰላም ብምፅጋፍ ንዳግም ወራር እናተዳሰው 'ዩ፤ በዚ እንተቐላብ መንገስቲ ኢትዮጵያ ናይ መወዳእታ ስጉምቲ ከምዝመስድ ገሊፁ 'ዩ፤ እዚ ብኸመይ ይገልፅኩ?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን:- ቆይታ ኹሉ እዞም ሰባት እዚ እም እንታይ ይገብሩ ከም ዘለው ኣይፈልጡን፤ ምክንያቱ እቲ ቆይታ ክብል ምስ ሰራዊት መከላኸሊ ሃገር ዝተገበረ ኩናት ክግበር ዘይነበር 'ዩ። ንምንታይ እንተይልከኒ እነ ኣብ ናታቶም ሚዲያ ብዛዕባ ሰራዊት መከላኸሊ ሃገር ከም ዝሪኦ ዝነበርኩ ኣብ ጎኒ ህዝቢ ኮይኖም እንተዓፅዱ፤ ዝተፈለሉ ስራሕቲ ልምዓት እንተልምዑን ዓቕሚ ንዘይብሉም ክሕገዙን 'ዩ ዝፈልጥ ነይረ። እነ ብዓይኒ ፖለቲካ ዘይኮነስ ከም ሰብ ኮይነ ክገልፅ ከለኹ ኣድላዩ ዘይኮነን ግፍዕን መክራን 'ዩ ተፈሪሞ።

ልዚ ድማ ኣብ ሚዲያታቶም ዝብልዎ ዓባይ ትግራይ፤ ናገ ትግራይ እናበሉ ክዛረቡ ይሰምዖም 'ዩ፤ ቆይታ ኹሉ ትግራይ ናገ እንድያ ነይራ፤ ብዘሕ ዝዋቓዕ ነገራት 'ዩም ዝገብሩ ዘለው ናገ ክንኸውን ኢና እናበሉ ንምንግስቲ ፊደራል ድማ በጀት ይሃበና ረድኤት ይሃበና እናበሉ ይርከቡ። ንዓይ እዚ ሰቕ ኢልካ ፅግርግር ከም ዝኾነ 'ዩ ዝርድኣኒ።

ልዚ ድማ ፈንገሎና ክንወፅ ኢና እናበሉ ይርከቡ፤ ቆይታ ኹሉ ጎረቤት ንኸይህልዎም ድዮም ዝቃለሱ ነይርም፤ ልዚ ተኸብሩና ዝብሉ ዘለው ቆይታ 'ውን ዓፋር ይኹን ክልል ኣምሓራ ጎራብቲ 'ዩን ነይረን ትግራይ ድማ ኣብ ቦትኣ 'ዩ ዘላ፤ ቆይታ ኩናት ምጀማርም ጎራብቶም ከምዝኸብዎም ክርድኡ ነይርምም፤ ጎራብቶም መጻኢም እንተቐቲሎም ድማ ከምዘይመፀ ምግባር ይኸእሉ 'ዩም። ነዚ 'ዩ እንታይ ይገብሩ ከም ዘለው ኣይፈልጡን ዝብል ዘለኹ።

ኹሉ ነገር ቐለል ኣይኮነን፤ ብፍላይ ድማ ኩናት ሓዝዎ ዝመፅእ ፀገም ርኢናዮ ኢና። ካብዚ ንላዕሊ ፀገም ኣብ ልዕሊ ፀገም ምድርራብ ጥቕሚ ከምዘይብሉ ንምርዳእ ኣብ ቐረባ እዎን ምስ ጎራብቲ ክልላት ኣምሓራን ዓፋርን ዝተገበረ ዘሕዝን ጎንፅታት ምዝካር ኣድላዩ 'ዩ። ብምዃኑ ድማ ዝኹሉ ዝሓለፈ ክሳታት ዝተዳኸመ ክልልን ህዝብን ሓዝኻ እዎ ድማ እዎን ኹሉ ማት እናኣተወ ኣብ ዘለሉ ግዜ ተመሊሶም ከምዚ ዝበለ ዘሕዝን መገዲ ጥፍኣት ምውሳኛም ኣዝዩ ዘሕዝንን እቲ ዝመፅእ ክሳታ ድማ ፈላግ ንባዕሎም ዘጥፍኡም ክኸውን ከምዝኸእል ክፈልጡ ይግበእም።

መብዛሕትኡ ግዜ ከምዚ ዝበለ ውሳኔ እንተውሰኑን እንተዛረቡን ሓዝኻ ንምድላይን ኣብ ጎኖም ካልኣት ንኸስረፉ ንምግባር ተዘይኮይኑ ዓቕሚ ሃልይዎም ኣይኮነን፤ እነ ኣብ ትግራይ እናሃለኹ መብዛሕትኡም ሰብ ስልጣን ህወሓት ይፈልጦም 'ዩ፤ በዓል ኣባይ ፀሃዩ ከዘራርቡም ከለኹ ብፅግና ተረዲኦም ሓቂኺ ኢኹ ይብሉኒ ነይርም፤ ይኹን 'ምበር፤ ናብ ታሕቲ ወራርኺ ህዝቢ ክትርእዮ ከለኹ ግና ዝገርም 'ዩ። ሓዲ ነገር እንተተዛሪቡኩ ጉድ 'ዩም ዘምፅኡ፤ ናይ ሰብ ኹብሪ የብሎምን። ከምቲ እትገልጹ ፀርፍታት ዝመፅእ ካብ ህዝቢ 'ዩ፤ እዚ ኣቶም እቲ ኣቶም ዝበሃል ነገር የለን፤ ኹሉም መስመርና ዝብልዎ ነገር ጥራሕ 'ዩ ዘለዎም፤ ሓዲ ሓዲ ብጌጋ ዝተፈጠሩ ውሑዳት ንኢኢ ኢና ብሓፈሻ

ግና እቲ ፀገም ብብርኪ ህዝቢ ስለዝኾነ ኣገዩ ዘሕሱብ ዩ።

ወጋሕታ፡- ኦቲ ሐዚ ዘሓስብዎ ዘሰዉ ኩናት መበል ሳልሳይ ዩ፤ ብምኻኑ ደማ ዕሽሳት ናብ ኩናት ንክስሰፉ ደግበር ኣሎ ኦቲ ናይ ደቂ ኣንስትዮ ዓመፅ ከምዘሉ ኮይኑ ፤ ብሓፈሻ ኣፍቲ ክልል ዘሉ ማሕበራዊ ቅልፅ-ላው ካብ ምንታይ ዘነቕስ "ዩ ደብላ?"

ፕሮፌሰር ሃረገወይን ኣሰፋ፡- እዚ ሓሳብ ብዝምልከት ብቐዳማይ ኣብ ሓደ ሚዲያ ብዘይተለመደ መልክዑ 'ዩ ኣቕሪቦዮ ነይረ፤ ምክንያቱ ደጋጊምና ህወሓት ንብል ምበር እሳቶም ንባዕሎም ቪክትም (ተጠቃዕቲ)ዮም፤ ሐዚ ዓብይቲ ሰባት እንተኾኑ 'ውን ትማሊ ናይ 13ን 14 ዓመት ሰገናት 'ዮም ነይሮም፤ ብፅልኢት ተመሊኦም እናተደፍኡ ብጓይላ ጠበንጃ ሒዞም ናብ በረኻ ንኸወፁ 'ዮም ተገይሮም። እዚ ማለታይ ንሳቶም ዝሰርሖም ገበን እናተኸላኸልኩ ዘይኮነስ፤ ሐዚ ዘለዉ ትዲኤፍን ህወሓትን ንዓይ ሓደ 'ዮም፤ ብፅልኢት ተመሊኦም ኣብ ዕድመ ቁልፅነቶም እናተልኣኹ 'ዮም።

እቲ ሐዚ ዝግበር ዘሎን ቕድሚኡ ዓሰራን ገለን ዓመት ዝተገበረን ኹሉ ንዓይ ሓደ 'ዩ፤ ኩናት እንትግበር ጓይላ ዝግበረላ ቦታ ትግራይ ጥራሕ 'ዩ ዝፈልጥ፤ ብሽም ኣዴታት ኹናት ዝሰየመላን፤ ሓንቲ ኣዶ ጅግና ንኸትበሃል ሓሙሽተ ደቃ ደፊኦ እትልእኹ ኣብ ትግራይ'ዩ ዝርኢ ዘለኹ፤ እዚኣተን ኣዴታት ኣይብለንን፤ ኣንስቲ 'ዩ ዝብለን፤ ምክንያቱ ናይ ኣዶ መልክዕ ኣርእዮን ኣይፈልጣን፤ እቲ ክልል ናይ ደቂ ተባዕትዮ ጥራሕ ስለዝኾነ ደቂ ኣንስትዮ መገልገልቲ 'ምበር ኣደነተን ዘይተለማመዳ ክፋል ሕብረተሰብ 'ዩን። ሓንቲ ኣዶ ጅግና ክትበሃል ባቕደማይ ሓሙሽተ ደቃ ኣጋዲለ ክትብል ከላ እዚኣ ናይ ኣደነት ተፈጥሮ ዘይብላ 'ዩ ኢላ። ስለዚ ኹልኹን ኣዴታ ባቕደን ደቕኹን ናብዛ ዓለም ክተምፅኦ ከለኹን ፈቐዶም ዘይኮነስ ብናታትኩን ፍቓድ ስለዝኾነ ፍቕሪ ምሃርኦም 'ዩ ዝብል።

ብፍላይ ድማ ኣብ ትግራይ ዘሎ ድሑርን ሕማቕን ባህሊ ዳርጋ ከም ኣምልኹን ባህልን ዝቐፀር ኩናት ናይ

ኩናት እንትግበር ንይሳ ዝግበረላ ቦታ ትግራይ ጥራሕ 'ዩ ዝፈልጥ፤ ብሽም ኣዴታት ኹናት ዝሰየመላን፤ ሓንቲ ኣዶ ጅግና ንኸትበሃል ሓሙሽተ ደቃ ደፊኦ እትልእኹ ኣብ ትግራይ'ዩ ዝርኢ ዘለኹ

መስዋላቲ ዝብልዎ ነገር ዝበላ ፕሮፌሰር ሃረገወይን፤ ሰብ ክነብር 'ዩ ተፈጠሩ ኢላ ይኣምን ብናታቶም ኣተሓሳስባ ግና ንመስዋላቲ ጥራሕ ከምዝተፈጠረ 'ዮም ዝኣምኑ ክብላ ገሊፀን።

«ህዝቢ ትግራይ ከም ማሕበረሰብ ይኹን ብውልቀ ዓርሱ ዘድሕን ባዕሉ 'ዩ፤ ንዝሓለፉ 50 ዓመታት ብዙሕ ተጎዲእና ኢና ብዙሕ መስዋላቲ ኸፊልና ኢና፤ ስለዝኾነ ይኣኸለና ክብል እንተኸኢሉ ህወሓት ዓቕሙ እናተዳኸመ እንተኸይዱ መንግስቲ 'ውን ዝሓሸ ዓቕሚ እናሃለዎ ክኸይድ 'ዩ» ኢላ ይሓሰብ ክብላ ኣብሪህን።

ሕፅረት ሸርፊ ...

ዙርያ ኣብ ዘቕረብዎ ፅሑፍ ከምዘገለፅዎ፤ መንግስቲ ንባዕል ሃፍቲ ውሽጢ ሃገር ዝገብርዎ ሓገዝ ምዕባይ ኣለዎ። ብፍላይ ኣቕርቦት ሸርፊ ወግኢ ብፍትሓውነት ንእምራቲ ኢንዱስትሪ ብምቕራብ እቲ ዘፈር ንምዕባይ ይግባእ ኢሎም።

ምህርቲ ውሽጢ ሃገር ብምዕባይ ምስ ወግኢ ሃገራት ዕዳጋ ካብ ዝረኽቦ ስራሕ ንግዲ ዝረኽቦ ሸርፊ ወግኢ ንተወሳኺ ኢንቨስትመንት ናይ ምውዓል ድልዩት ኣለዎ፤ ብምኻኑ ንወግኢ ሃገር ባዕል ሃፍቲ ዝሞሃብ ትኹረት ንውሽጢ ሃገር ዘሎ ባዕል ሃፍቲ ብምሃብ ኣምራቲ ምድጋፍ ይግባእ።

ኣብ ኣምራቲ ኢንዱስትሪ ዘጋጥሙ ብዙሓት ፀገማት ከምዘለዉ ብምግላፅ፤ መንግስቲ 'ውን ምስ ውልቀ ዘፈር ዘለዎ ምትሕብባር ኣጠናኺሩ እንተኸይዱ ኣብ ኣምራቲ ዘጋጥሞ ፀገማት ብምቕራፍ ምህርታዊነት ምዕባይ ከምዘድሊ ኣመልኪቶም።

መንግስቲ ንኣምራቲ ኢንዱስትሪ ዝሃቦ ትኹረት ኣብቲ ዘፈር ሰውጢ ተመዝጊቦም 'ዮም ዝበሉ ኣይተ ጀማል፤ ኣብ ሚድያቲክ ኣብ ዝተገበረ ሪፎርም ሃገራዊ ሓገዛት ካብ ዓማ

ምምላኽ ጉዳይ፤ እቲ ፖለቲካ ናብ እምነት 'ዩ ተቐይሩ፤ ኣብ ትግራይ ካብ ፖለቲካዊ ቕዋም ንላዕሊ ሃይማኖት ምቕያር ይቐልል፤ እቲ ዘሕዝነኒ ብብርኪ ማሕበረሰብ ምኻኑ 'ዩ፤ ኹሉ ማዕረ ክኸውን ኣለዎ ኢልካ ምሕሳብ ከማይን ንዓይ ዝመስልን ብጌጋ ከም ዝተፈጠረ ገይርኻ ናይ ምቕጻር እቲ ኣገዩ ዘሕዝን ሕብረተሰብ 'ዩ፤ ሓደ ሰብ ባንዳ እንተተባሂሉ ትግራዊይነቱ ተሪፉ ሰብ ምኻኑ ተሪፉ ህይወቱ ከም ሃመግ ይቐፀር፤ ስለዝኾነ ኣተሓሳስብኦም ተዘርዮ ኢላ ይኣምን።

ወጋሕታ፡- ኣብ ደገ ዘሰዉ ዲያስፖራታት ከምቲ ናይ ቕድሚኡ ሐዚ ወፍሪ «No More» ብተመሳሰሊ ሐዚኽ እንታይ ተራ ኣለዎ?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን፡- ዲያስፖራ ተርኡ ዕዙዝ ዩ፤ ከምቲ ዝሓለፈ ነቐሕናልኩም ኢና ብምባል ፅቡቕ እናተንቀሳቐሱ 'ዮም። ኢትዮጵያውያንን ኤርትራውያንን ብሓባር እናተንቀሳቐሱ 'ዮም ኣብ ቐረባ መዓልቲ ኣዴታት ስለዝኾነ ናብ ጁን 5 ቐይሮም 'ዮም፤ ብምኻኑ ድማ ኹሎም ኢትዮጵያውያን ሄርማላ 'ውን ውሽጣውሽጢ ብዙሕ እናሰርሑ 'ዮም።

ወጋሕታ፡- ህዝቢ ትግራይ ንምታይ 'ዩ ንስርዓት ጉድስ ህወሓት ካብ ልዕሊኹ ከውርዶ ዘይከኣለ?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን፡- እቲ ዝገርመኩም ህዝቢ ካብኣቶም ዝገደደ 'ዩ፤ ምክንያቱ ንወቂሕ እዋን ከባቢ 50 ዓመት ዝፈልጥዎ እዚ ባህሊ ጥራሕ 'ዩ፤ ብምኻኑ ድማ ነዚ ባህሊ ጥራሕ 'ዩ ዝፈልጥ ዝበልኩኹም ብዚ ምክንያት 'ዩ፤ መራሕቲ ህወሓት ብውልቀይ በዓል ኣባይ ፀሃዩ ይፈልጦም 'ዩ፤ ብዛዕባ ደቂ ኣንስትዮን መናእሰይን ትኹረት ገይረ እናተንቀሳቐስኩ ነይረ፤ ነዚ ኣመልኪተ ድማ ንኣይተ ኣባይ ፀሃዩ የዘራርበም ነይረ። እሱም ድማ ሓቕኺ ኢኺ እናበሉ ብትሕትና ይሰምዑን፤ ክርድኡይ ይፍትኑን ነይሮም፤ ናብ ታሕቲ ወሪዶ ህዝቢ ክሪኦ ከለኹ ግና ሓደ ነገር እንተተዛረበ ዋላ ሓንቲ ኣኹብሮት የብሎምን፤ ነዚ እየ እቲ ባህሊ ክቐየር ኣለዎ ዝብል ዘለኹ፤ ስለዝኾነ ህዝብን እሳቶምን ዝበሃል የለን ኹሎም ሓደ 'ዮም መስመር ዝብልዎ ነገር ኣለዎም፤

ብሓፈሻ ብብርኪ ህዝቢ ስለዝኾነ እቲ ፀገም ዘተሓሳስብ ዩ።

ወጋሕታ፡- ጉድስ ህወሓት ብሓፈሻ ኣብ ልዕሊ ትግራይ ዘስዐፀ ጉድኣት ከመይ ይገልፀዩ?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን ፡- እቲ ዝበፅሐ መገዳእቲ ንዓርሰምን ንሃገር መከላኸሊ ሰራዊትን ኣባይሒ 'ዩ፤ ኣገዩ ኸቢድ ዕንወትን ክሳራን 'ዮም ኣብዚሒም። እዚ ኹሉ ብኣማኢት ኣሸሓት ዝሞተ መንእሰይ ዘሕዝን 'ዩ፤ ሓደ ዝገርም ኣበሃህላ ኣለዎም መስዋላቲ ዝብልዎ ነገር፤ ሰብ ክነብር 'ዩ ተፈጠሩ ኢላ ይኣምን ብናታቶም ኣተሓሳስባ ግና ንመስዋላቲ ጥራሕ ከምዝተፈጠረ 'ዮም ዝኣምኑ። ህዝቢ ትግራይ ብዙሕ መስዋላቲ ኸፊልና ኢና ኢሉ ስለዝሓሰብ ምስኣቶም ዝተሓሳሰረ 'ዩ፤ ፈለኹ ዝርኢይ ኣይኮነን። እቲ ጉድኣት ድማ ካብ ባዕሎም ዝመፀ 'ዩ፤ መብዛሕትኡ ግዘ ሓደ ኣበሃህላ ኣሎ «ሓደ ሰብ ካብ ኻሊኦ ሓዲጋ ክተድሕኖ ትኸእል ኢኻ ካብ ባዕሉ ንዝመፅእ ወይ ድማ ባዕሉ ንዝፈጥሮ ሓዲጋ ግና ኣይተድሕኖን» ስለዝኾነ ህዝቢ ትግራይ ከም ማሕበረሰብ ይኹን ብውልቀ ዓርሱ ዘድሕን ባዕሉ 'ዩ፤ ንዝሓለፉ 50 ዓመታት ብዙሕ ተጎዲእና ኢና፤ ብዙሕ መስዋላቲ ኸፊልና ኢና፤ ስለዝኾነ ይኣኸለና ክብል እንተኸኢሉ ህወሓት ዓቕሙ እናተዳኸመ እንተኸይዱ መንግስቲ 'ውን ዝሓሸ ዓቕሚ እናሃለዎ ክኸይድ 'ዩ ኢላ ይሓሰብ።

ወጋሕታ፡- ኣብ መወዳእታ ክተርፍ የብሉን ዝብልኩ ሓሳብ ወይ ድማ ዘሕፍፍ኶ መልእኽቲ እንተሃወዩ?

ፕሮፌሰር ሃረገወይን፡- ብሓፈሻ ክብሎ ዝደልይ ኣብ ሚዲያታት ናፃ ሓሳብ ዝገበረሉ ኣይረኣኹን፤ ተዝህሉ ኣብ ኢትዮጵያ ፅቡቕ ምኾነ ኢላ ይሓሰብ። ኹሉ ኢትዮጵያዊ ሱቕ ኢልና ካብ እንትቸው ናብ ታሕቲ ወሪድና ፀገማትና ተጎፊትሕ፤ ኣብ ትግራይ ዘለኹም መናእሰያት ድማ ከምቲ እትባህልዎ ፅልኢ ጥራሕ ዘይኮነስ ፍቕሪ 'ውን ኣሎ 'ዩ ሓሳብኩም ኣግፍሑ ይብል።

ወጋሕታ፡- ንዝገበረና ዓንጻሕቲ የመስገን ፕሮፌሰር ሃረገወይን፡- ኣነ-ውን የመስገን።

ህዝቢ ትግራይ ...

'ዩ። መራሕቲ ህወሓት ደቆም ኣብ ወግኢ እናምሃሩ ዝተመቐው ናብራ እናነበሩ እቲ ህዝቢ ግና ካብ ኣብራኹ ዝተረኸቡ ደቂ ብሓይሊ እናተወሰደሉ ናብርኡ ካብ ኢድ ናብ ኣፍ ኾይኑ ናብራ ሰቐቕን እናመርሐ ይርከብ።

እዚ ከይኣኸሎ ህወሓት ንዝመናት ምስ ዝተዛመዱ ኣሕዋቱ እንተዘቐረፀኹ ምባሉ ብቲ ውድብ እናተፈፀመ ዘሎ ግፍዒ ካብ ግፍዒ ዝኸፍኦ 'ዩ ዝበለ መግለፂ ዴምህ.ት ፣ ወያነ ዝተሰዓረ ሎሚ ኣይኮነን ዓመታት ኣቐጂሩ 'ዩ፤ ኸዚ ከም ሸፍታ ብዘይ ሕጋዊ ህዝቢ ትግራይ ዓጊቱ ከምዘሎ ኣመልኪቱ።

ህዝቢ ትግራይ ብዚ ጉጅለ ተዓፊት መኣተዊ መውፅኢ ስኢት ደቂ እናተመንጠለ ኣብ ውሽጢ ስቃይ ስለዝርከብ ዘሎ ፍታሕ ህወሓት ወዲእኻ ምጥፋእ 'ዩ ክብል ኣረዲኡ። ኣብዚ ኸዚ ብሰፊሕ ናብ ተጋደሎ ዝኣተወ ሰራዊት ዴምህ.ት ራዕዳዊ ህወሓት ንኣዲ ግዜን ንኣሞሩን ብምድምሳስ ሰላም ንሃገርና ክነስፍን ኣለና ክብል ገሊፁ።

«ህዝቢ ትግራይ ንዓመታት ዝበፅሐካ ዝነበረ ስቓይን መኮራን ኸዚ ከዛዘም ኣለዎ። ዝዛዘሙሉ መገዲ ድማ ደቕኻ ኾነ ንብረትኻ ንህወሓት ኣይንህብን ብምባል 'ዩ ዝጅምር፤ ኣብ ወግኢ እትነብሩ ተጋሩ ድማ ንህወሓት ክትሕግዙ የብልኩምን፤ ህወሓት ህዝብኹም እናወደኦ ምስ ኹሉ ኣሕዋትኩም ህዝቢ ኢትዮጵያ ኣፃሊኡ ኹሉ መንገዲ ብምዕፃው ህዝቢ ትግራይ ብጥምየትን መኮራን ክነብር እናገበረ ስለዝኾነ ተግባር ህወሓት ከይተረዳእኹም ንህወሓት ሓገዝ እትገብሩ ኣብ ወግኢ ዘለኹም ኣካላት ካብዚ ተግባርኹም ንኸትቁጠቡ» ክብል ኣተሓሳሲቡ።

ንህዝቢ ትግራይ ፍታሕ ዝኸውን ህወሓት እንትጠፍኦ ጥራሕ ስለዝኾነ ነዚ ጉጅለ ንምጥፋእ ድማ ዴምህ.ት እናተቃለሰ ስለዝርከብ ኩሉ ኣብ ጎኒ እቲ ፓርቲ ጠጠው ክብልን ክስለፍን ግውዒት ኣቕሪቡ።

ብምክንያት ህወሓት ዓብይ ፀገም እናበፅሐ ዘሎ ህዝቢ ትግራይ ኣትይዎ ካብ ዘሎ መኮራን ሰቐቕን ንምልቓቕ ህዝቢ ኢትዮጵያ ምስ ህዝቢ ትግራይ ብምኻን ክቃለሶ ይግባእ ይብል መግለፂ ዴምህ.ት ኣመልኪቱ።

መናእሰይ ትግራይ ...

ኣብ ዕድመ ቁልፅነቶም ልእኹቶ እናተቐበሉዮም ዝበላ እተን ፕሮፌሰር፤ እቲ ሐዚ ዝግበር ዘሎን ቕድሚኡ ዓሰራን ገለን ዓመት ዝተገበረን ኹሉ ንዓይ ሓደ 'ዩ፤ ካብ ፅልኢ ዝርከብ ሞትን ክሳራን ጥራሕ ስለዝኾነ ናብ ናይ ፍቕሪ ኣተሓሳስባ ክኣትዉ ይግበኦም ክብላ ምዲደን።

ብቲ ቕድም ክብል ዝተገበረ ኩናት ኣገዩ ኸቢድ ዕንወትን ክሳራን 'ዮም ኣብዚሒም ዝበላ እተን ፕሮፌሰር፤ እዚ ኹሉ ብኣማኢት ኣሸሓት ዝሞተ መንእሰይ ዘሕዝን 'ዩ ኢላን ።

ጉጅለ ህወሓት ሓደ ዝገርም ኣበሃህላ ኣለዎም ንሱ-ውን

ሸዴ ብወገኖም፤ መንግስቲ ብወግኢ ሸርፊ ኣቕርቦት ቕድሚት ምርካብ ዘለዎም ዘፈራት ፊልዩ እናሰርሐ ከምዝኾነ፤ ባዕል ሃፍቲ ዘልዕልዎ ፀገም ሸርፊ ወግኢ ኣቕርቦት ብዘላቕኑት ንምፍታሕ መጀመርያ ምህርቲ ምዕባይ ከምዘለዎም ኣመልኪቶም።

ናይዛ ሃገር ዕብዩት ሞተር ዝኾነ ዘፈር ምህርቲ ኢንዱስትሪ ብሃገር በቀል ኢኮኖሚ ዋና ትኹረት ከምዝተውሃቦ ዝገለፁ ኣይተ ኣሕመድ፤ ብወገን መንግስቲ መሰረተ ልምዓት ምስፋሕ፤ ኣቕርቦት ሸርፊ ወግኢ ምዕባይ ኣብ ኣውሃህባ ግልጋሎት ዘሎ ቢሮክራሲ ንምቅላል ዝሕግዙ ስራሕቲ ተጠናኺሮም ከምዝቀፀሉ ገሊዮም።

እዚ ዘፈር ንምዕባይ ድማ ካብ መንግስቲ ዝሓለፈ ተሳትፎ ውልቃዊ ዘፈር ወሳኒ 'ዩ ዝበሉ ኣይተ ኣሕመድ፤ ባዕል ሃፍቲ ወግኢ ሃገርን ውሽጥን ምህርቶም ብምዕባይ ኣብ ኢኮኖሚ ዘበርክትዎ ግደ ምዕባይ ይካእል 'ዩ ኢሎም።

ዋና ስራሕ ፈፃሚ ሚድያቲክ ኢንቨስትመንት ግሩፕ ኣይተ ጀማል ኣህመድ ብወገኖም፤ ኣብ ውልቀ ዘፈር ዘሎ ምህርቲ ኢንዱስትሪ ፀገማትን ኣብ ተደሓኣዝቲ ጉዳይት

ብዛዕባ እቲ ሐዚ ዝሕሰብ ዘሎ ኩናት፤ እቲ ቕድሚኡ ሐዚ ዝሓለፈ ክሳራታትን ዝተዳኸመ ክልልን ህዝብን እዎ ድማ እዋን ኸራማት እናኣተወ ኣብ ዘለሉ ግዘ ተመሊሶም ከምዚ ዝበለ ዘሕዝን መገዲ ጥፍኣት ምውሳኖም ኣገዩ ዘሕዝን ከምዝኾነ ጠቐሰን፤ እቲ ዝመፅእ ክሳራ ድማ ፈለማ ንባዕሎም ዘጥፍኦም ክኸውን ከምዝኸእል፤ መራሕቲ ህወሓት መብዛሕትኡ ግዘ ከምዚ ዝበለ ውሳኔ እንትውስኑን እንትዛረቡን ሓገዝ ንምድላይን ኣብ ጎኖም ኻልኣት ንኸስለፉ ንምግባር ተዘይኮይኑ ዓቕሚ ሃልይዎም ኣይኮነን ክብላ ተዛረበን።

ዕፅፊ ከምዝተረኸበ ኣፍሊጦም። መንግስትን ህዝብን ክውቀስ እንተኾይኑ ኣብ ሃገር ውሽጢ ምህርቲ ምጥቃም ዘለዎም ውሱንነት ከምዝኾነ ምስ ገለፁ፤ ከም ሃገር ምህርቲ ውሽጢ ዓዲ ምንቕቕሕ ምፍጣርን ምትግባርን እንድሕር ተኻእሉ ዓብይ ውፅኢት ከምፅእ ይኸእል እዩ።

ከንቲባ ምምሕዳር ድሬዳዋ ኣይተ ከድር ጁሃር ናይታ ከተማ ኢንቨስትመንት ኣምረቲ ዘርኢ ፅሑፍ ኣቕሪቦም 'ዮም። ኣብቲ መድረኽ ኢንዱስትሪ ፓርክ ልምዓት ኮርፖሬሽን ዋና ስራሕ ፈፃሚ ሳንዱካን ደበበ፤ ሚኒስትር ዴኤታ ከምኡ እውን ዝተፈላለዩ ኣመራርሓ ፌዴራልን ክልልን ተረኺቦም እዮም።

ቕድሚቲ ፓርል «ምእንተ ኢትዮጵያ» ብዝብል ናይ ፎቶ ግራፍ ዓወደ ርእይ ተኸፊቱ ንምርኢት ቐረብ ኣሎ።

ኣብ ኢትዮጵያ ኣጋጢሞም ኣብ ዝነበሩ ጎንፅታት ኢድ ግብረ ራዕዲ ህወሓት ከምዘሎ ብምርመራ ከምተረጋገፀ ሚኒስቴር ፍትሒ ገሊፁ

ኣዲስ አበባ፡- ኣብ ዝተፈለገ ከባቢታት ኢትዮጵያ ኣጋጢሞም ኣብ ዝነበሩ ጎንፅታት ኢድ ግብረ ራዕዲ ህወሓት ከምዘሎ ብምርመራ ተረጋጊፁ ክብል ሚኒስቴር ፍትሒ ገሊፁ።

ኣብ ኢትዮጵያ ዝመፅእ ለውጢ ስዒቡ ኣብ ዝተፈለገ ከባቢታት ኣዛ ሃገር ጎንፅን ዘይምርግጋዕን ኣጋጢሙ ነይሩ። እቲ ጎንፅታት ብዝተፈለገ ምኽንያታት ዘጋጠሙ እነትኹ፣ ህይወት ብዘተሓት ወገናት እንትሓልፍ፣ ጉድኣት ኣካል፣ ዕንወት ንብረትን ምምዝባል ዜጋታትን ኣስዒቡ 'ዩ።

ኣብቶም ገበያት ተሳተፍቲ ዝነበሩ ኣካላት ብሕገ ተሓተትቲ ንክኹን ጉድኣት ዘጋጠሞም ዜጋታት ፍትሒ ንክረኽቡን ከምዝተሰርሐ እቲ ሚኒስቴር ገሊፁ።

ሚኒስትር ዴሌታ ኦቲ ሚኒስቴር ኣይተ ፍቓዱ ፀጋ፣ መበገሲ ኣብ ዝተፈለገ ከባቢታት ዝነበሩ ጎንፅታት ንምፅራይን ገበያታት ተሓተትቲ ንምግባርን ኣብ ዝተገበረ ምርመራ ኢድ ግብረ ራዕዲ ህወሓት ከምዝነበረ ተረጋጊፁ ኢሎም።

ግብረ ራዕዲ ህወሓት ጎንፅታት ብኣፅዋራት ኩናትን ባጀትን ብምድጋፍ፣ ወፍሪ ብምሃብ ብዘፅባ ምስታፋ ብመረዳኢታ ከምዝተረጋገፀ 'ውን ኣቢሮም።

"ኣነ ዘይመራሕኹ ሃገር ክትቅፅል ኣይብላን" ኢሉ ዝተልዕለ ግብረ ራዕዲ ህወሓት ሃገር ንምፍራስ ዝተፈለገ

ኣይተ ፍቓዱ ፀጋ፣

ኣማራጺታት ጥፍኣት ከምዝተጠቐመ 'ውን ኣቢሮም። እቲ ሚኒስቴር ካብ ፅባሕ ለውጢ ጀሚሩ ኣብ ቴፒ፣ ቡራዩን ኣዲስ አበባ፣ ኣሰላሳ ካልኣት ከባቢታትን

ተዛሪቦም። ቀፃሊ 'ውን ጉዳያት ዶብን ወሰንን ብሕጋዊ መገዲ ንምፍታሕ ክስራሕ 'ዩ ኢሎም ክብል ግዜኡ ፀብዒቡ።

ዝተፈፀመ ገበያት ተግባሮም ውሳኔ ንክረኽቡ ከምዝገበረ ኣብሪሆም።

ኣብ ጌዲኦንን ጉጂን፣ ሃዋሳ ኣብ ዝተፈጠሩ ጎንፅታት ተሳተፍቲ ገበያ ዝነበሩ ኣካላት ውሳኔ ንክረኽቡ ከምዝተገበረ 'ውን ተዛሪቦም።

መበገሲኦም ሃይማኖትን ጉዳይ ወሰንን መሰረት ገይሮም ኣብዚ ቀረባ እዋን ዘጋጠሙ ገበያት ዝምርምር ጉጅለ ናብቲ ከባቢ ከምዝኸደ ኣቢሮም።

ኣብ ጎንደር፣ ደባርቕን ወራቤን ሃይማኖት ጉልባብ ዝገበሩ ከምኡ 'ውን ኣብ ጂንካን ደራጅን ወሰን መበገሲ ብምግባር ዘጋጠሙ ጎንፅታት ብምፅራይ ገበያታት ተሓተትቲ ንምግባር ደሰራሕ ከምዘሎ ኣረዲኦም።

እቶም ኣብ ዝተፈለገ ከባቢታት ሃይማኖትን ብሄርን መሰረት ብምግባር ዘጋጠሙ ጎንፅታት ብመንግስቲ ፌዴራል ጥራሕ ንክረኣዩ ከምዝተወሰነ

ኣይሊ ኣየር ንባዕሱ ምድቡ እናዋደደ እናዘመነ ከምዝኾነ ሴተናል ጅኔራል ይልማ መርዳሳ ኣፍሊጦም

ኣዲስ አበባ፡- ኣይሊ ኣየር ፌዴራሊ "ሰራዊት ሃገር 'ምበር ብሄር የብሉን" ካብ ዝብል ለውጢ ኣተሓሳስባ ጀሚሩ ብስልጠና ኣወዳድባን ዕጥቂን ከምኡ 'ውን ብህንፅት ኣይሊ ሰብ ንባዕሉ ምድቡ እናዋደደን እናዘመነን ከምዝኾነ ዋና ኣዛዚ እቲ ኣይሊ ኣየር ሌተናል ጅኔራል ይልማ መርዳሳ ገሊፆም።

ኣብ ኣይሊ ኣየር ፌዴራሊ ማእኸላዊ ምድብ ኣብ ወፍሪ ኣፈፃፀም ፅዑብ ውፅኢት ንዘመዘገቡ ኣባላትን ኣመራርሓታትን እቲ ሰራዊት መርሃ ግብሪ ኣፍልጦን መበረታትን ሸልማት እንትህቡ፣ ሌተናል ጅኔራል ይልማ መርዳሳ ኣብቲ እዋን ኣብ ዝገበሩ ምድር፣ እቲ ኣይሊ ኣየር "ሰራዊት ሃገር እምበር ብሄር የብሉን" ካብ ዝብል ለውጢ ኣተሓሳስባ ጀሚሩ ብስልጠና ኣወዳድባን ዕጥቂን ከምኡ 'ውን ብህንፅት ኣይሊ ሰብ ንባዕሉ ምድቡ እናዋደደን እናዘመነን ከምዝኸከብ ገሊፆም።

"ግብረ ራዕዲ ህወሓት ኣብ ልዕሊ ሰማን እዚን ሰማን ምድብ ኣየርን ዝፈፀሞ ኣረመኔዊ መጥቃዕቲ ስዒቡ ኣብ ዝተወሰዱ ተኸታተልቲ ወፍሪታት ጀጋኑ እቲ ምድብ መስዋእትነት 'ውን ብምኽፋል ዘኸርዕ ታሪኽ ስራሕ ምድብ 'ዩም" ክብሉ እቶም ዋና ኣዛዚ ገሊፆም።

ኣብ ቀፃሊ ከንፀላሉ ንዝኸለል ዝኾነ ይኹን ወፍሪ ንባዕሉ ብዝበለፀ ብምስንዳእ ንኢትዮጵያ ዝምጥን ዓቢዩ ኣይሊ ኣየር ናይ ምህናፅ ጉዕዞ ተጠናኺሩ ከምዝቐፅል ምሕባርም ካብ ሰራዊት ምክልኻል ዝረኽብናዮ ኣብፊታ የረድእ።

ኣብ ዝሓሰፈ ሰሙን ልዕሊ 10 ሺሕ ቶን ሰብኣዊ ሓገዝ ናብ ትግራይ ከምዝኣተወ ፕሮግራም ምግባር ዓለም ኣፍሊጦ

ኣዲስ አበባ፡- ኣብ ዝሓሰፈ ሰሙን ልዕሊ 10 ሺሕ ቶን ሰብኣዊ ሓገዝ ናብ ትግራይ ከምዝኣተወ ፕሮግራም ምግባር ዓለም ኣፍሊጦ።

እቲ ሰብኣዊ ሓገዝ ብ163 ናይ ፅዕነት ተሸከርከርቲ ክልተ ግዜ ከምዝተገባዕዎ 'ዩ ተገለፀ። ብመሰረት እዚ ፕሮግራም ምግባር ዓለም ንመዳርግቲ ትካላት ኣመስጊቲ።

ካብ 2021 ዓ.ም ፈረንጂ ጀሚሩ ሰብኣዊ ሓገዝ ብምፅዳን ናብቲ ክልል ዝኣተዎ ተሸከርከርቲ ልዕሊ 100 ዝኾኖ ምምላሳን ኣፍሊጦ።

ፕሮግራም ምግባር ዓለም መንግስቲ ኢትዮጵያ ኣብ

ፀገም ዝርከቡ ዜጋታት ሰብኣዊ ሓገዝ ተበግሖ ንክኹውን ዝገብሩ ገደብ 'ውን ንኢዱ።

ዳይሬክተር ፕሮግራም ምግባር ዓለም ኣብ ኢትዮጵያ ክላውድ ጂባር ንዝዘኢ ከምዝገለፁ-ፀ፣ መንግስቲ ኢትዮጵያ ብስልጣን ሰላምን ብድርቅን ዝተገደኡ ዜጋታት ሰብኣዊ ሓገዝ ንክበፅሖም ልዑል ገደብ እናገበረ ይርከቡ።

ንኣብነት ድማ ብዘተሓትዎ ሓገዝ ዝፀፀፀ ተሸከርከርቲ ናብ ትግራይ ተበግሖቲ ክገብር ምኽኣሉ ኣብሪሆም።

እዚ ድማ ኣብ ኢትዮጵያ ተበግሖቲ ሰብኣዊ ሓገዝ ዝርከቡ ኩነታት ካብ እዋን ናብ እዋን እናተመላየሽ

ምምፅኡ ዘርእ ከምዝኾነ ገሊፆም።

ኣብዚ ሰሙን 42 ናይ ፕሮግራም ምግባር ዓለም፣ 13 ሓገዝ ትካል ካቶሊክ፣ 12 ናይ መሓዘት ትካላት ተሸከርከርቲ ኣዊሱ 6 ነዳዲ ዝፀፀፀ ቦጣት ካብ ክልል ዓፋር ናብ ክልል ትግራይ ጉዕዞ ከምዝጀመሩ ወሲኾም ኣቢሮም።

ኣብዚ ሕዚ እዋን መንግስቲ ኢትዮጵያ ቀረብ ሰብኣዊ ሓገዝ ብዘይ ዝኾነ ይኹን ምትእግራዊ ተበግሖ ንክኹውን ዝወሰዱ ቆራኝቲ ብምንኣድ እቲ ሓገዝ ንተጎዳእቲ ንክበፅሖም ምኽጋዞ ኣብሪሆም።

መንእሰይ ትግራይ ተገዲዶ ይፃጥቕ ምህላዉ ውሃቢ ቃል እቲ ጉጅለ ኣሚኑ

መኻርግ 7/14

ኣዲስ አበባ፡- ጉጅለ ህወሓት ንግግሮም ኣዳም ዘይበፀሐ ህፃናት ኣዊሱ መናእሰይ ትግራይ ብኣይሊ ዘፃጥቑ ብምግባር ንውግእ ይዳሎ ከምዘሎ ወሃቢ ቃል ጉጅለ ህወሓት ኣይተ ጌታቸው ረዳ ገሊፁ።

ኣይተ ጌታቸው ኣብ ቐረባ እዋን ምስ ትግራይ ሚዲያ ሃውስ (TMMH) ኣብ ዝነበሩ ፃኒሕት ትሕቲ ዕድመ ህፃናት፣ መናእሰይ ከምኡ 'ውን ኣረጋውያን ኣዊሱ ነቲ ናይ'ቲ ውድብ ዕላማ ኩናት ዘይተቐበሉ ብኣይሊ ከምልመሉ ከም ዝፀንኡ ገሊፁ።

ኣይተ ጌታቸው ኣብቲ ቃል መሕትቱ ከምዘረጋገፀ

ህወሓት ብወተሃራራዊ ኣይሊ ፍታሕ ከምዝርከብ ብምእማን ንኩናት እናተዳለወ ከምዝኾነ 'ዩ።

ኣብዚ ጉዳይ እዚ ናይ ውሽጢ ዓዲ ሚዲያታት ከምኡ 'ውን ዓቢይቲ ኣህጉራውያን ማዕከናት ዜፍ ብፍላይ ርይተረሰን ቢቢሲን ብዘፅባቲ ባህሪ ናይቲ ውድብ ብተደጋጋሚ ፀብዒብን ምንባረን ዝከከር'ዩ።

ኣብ ውሽጢ ሃገርን ደገን ዝርከቡ ኢትዮጵያውያን ንምሕበረሰብ ዓለም ብፍላይ ድማ ንመሰል ህፃናት ደው ኢልና ኢና ዝብሉ ኣካላት ኣብ ልዕሊ ህወሓት ፀቐጢ ክገብሩ ዓውዲት ክቐርቡ ከምዝፀንኡ ዝፍለጥ 'ዩ።

ርይተረሰ ኣብ 16 ግንቦት 2022 ዓ.ም.ፈ በቲ ኩናት

ዝተናገፀት ክልል ትግራይ ስዒቡ ህወሓት መራሕቲ መናእሰይ ብምግዳድን ብምፍርድሕን ከምኡ 'ውን ንቤተሰቦምን ብምእሳር ክፃጥቑ ይገብሩ ከምዘለዉ ምፅባብ ዝከከር 'ዩ።

ጋዜጣታት ትካል ፕረስ ኢትዮጵያ ኣብዚ ጉዳይ ፖለቲካዊ ውድባት ትግራይ፣ ፖለቲከኛታትን ካብ ትግራይ ኣገዲድካ ምዕባቕን ካልኣት በደላትን ሃዲሞም ናብ ክልል ኣምሓራ ዝኣተው ተጋሩ ፍልፍል መረዳኢታ ብምግባር ተደጋጋሚ ፀብዒባት ምስረሕን ይከከር። ናይ ሐዚ ናይቲ ጉጅለ ውሃቢ ቃል ምእማን ድማ ናይቲ ፀብዒብ ሓቃዊነት መረጋገጥ'ዩ።

ጉጅለ ህወሓት ዕድመ...

ምእታው ዋላ ስርሑ ይኹን ህዝቢ ሕዚ እናተገደደ ተዘይኮይኑ ዝቐበሎ ኣይኮነን፣ ብሰንኩ ኣብ ህዝቢ ትግራይ ዘይበፀሐ መከራ የለን። ብዘሕ መንእሰይ ተሰባይን ኣካላ ጎደሎን ኮይኑ 'ዩ ክብሉ ተዛሪቦም።

ህወሓት ህዝቢ ብምድንጋር መንእሰይ ትግራይ ንምውዳእ እንተዘይኮኑ ቐድሚ ሕዚ ዝገበሩ ኩናት ዘይተሳኸዐሉ ድሕሪ ሕዚ ዝሰኸዐሉ ኣይኮነን ኢሎም።

ህዝቢ ብሰንኩ ህወሓት እናበረሰ ክዕገብ የብሉን፣ ሕቶ ክልዕል ኣለዎ። ደቕና ንተወሳኺ ጥፍኣት ኣይንህብን ብምባል ኣብ ደገን ውሽጥን ዘሎ ትግራይ ክኣትትን ክዕምፅ 'ዩ ዘለዎ ክብሉ መልእኽቶም ኣመሓላለፎም።

ስፖርት

ስተሰንበት ግደይ ናይ መጀመርታ ማራቶን ኣብ ቫለንሲያ ክተካይድ እዩ

መሰረት 7/ዮሃንስ

ናይዚ እዋን ናይ ነዊሕ ርሕቕት ውርይቲ ኣትሌት ለተሰንበት ግደይ ኣብ ቀረባ ድማ ገዓ ናብ ማራቶን ክተዘር 'ያ። ነዚ ድማ ኣብ ዝመፅእ ወርሒ ሓምሌ ከተማ ቫለንሲያ ናይ መጀመርታ ውድድር ማራቶን ክተካይድ ከምዝመረፀት ተፈሊጡ።

ለተሰንበት ኣብ ቫለንሲያ ንፊላማ እዋን ኣርብዓን ክልተን ኪሎ ሜትር ጉያ ክትጎይ ምውሳኛ ብዘይ ምኽንያት ኣይኮነን። ቫለንሲያ ናይ ውድድራት ከተማ ጥራይ ዘይኮነትስ ኣብ ዝሓለፉ ዓመታት ክብረ ወሰን ዝሰበረላ ኮይና 'ያ። ብፍላይ እዛ ከተማ ንለተሰንበት ፍሉይ ቦታ ኣለዋ። ንዝሓለፉ ሓዲት ዓመታት ኣብ ኣርባዕተ ዓበይቲ ሻምፕዮናታት ዓለም ብሉፅ ወ-ጊኢት ኣመዝጊባ ኣለ። ኸልተኡ ዓወት ድማ ኣብ ቫለንሲያ ዘመዝገበት ።

ሻምፕዮን ዓለም ኣትሌቲክስ 2022 ድሕሪ ሓዲት ኣዋርሕ ኣብ ፖርትላንድ ኦሪጎን ኣሜሪካ ክካየድ 'ዩ። ኣብ ዓለምና ዝርከቡ ኣትሌታት ንባዕሎምን ንሃገሮምን ዝሳተፉ ኣንትኾን ለተሰንበት ድማ 10 ሺሕ ሜትር ክትሳተፍ ትፅቢት ይግበረላ፤ ድሕሪ ሓዲት ኣዋርሕ ሻምፕዮን ዓለም ድማ ኣብ ቫለንሲያ ንኸልእ ዓወት ማራቶን ትዳሎ ከምዘላ ኣዳለውቲ ናይቲ ውድድር ኣፍሊጦም ኣለው።

"ኣብ ቫለንሲያ ናይ መጀመርታ ማራቶን ክጎዩ ምዃንይ እንትገልፅ ብሓገስ 'ዩ። ምስ ቫለንሲያ ፍሉይ ዝምድና ኣለኒ፤ ኣብ 2020 ዝገበርኩዎ ውድድር 5000 ሜትር ክብረወሰን፤ ኣብ 2021 ድማ ገውድድር ፍርቂ ማራቶን ዘመሓየሽኩሉ ክብረ

ኣትሌት ለተሰንበት ግደይ ወሰን ፍሉይ ተዘክርታት ኣለኒ። ኣብ ዝመፅእ ቫለንሲያ ማራቶን ድማ ፅቡቕ ግዜ ክሕልፍ ተስፋ እገብር" ክትብል ለተሰንበት ከምዝተዛረበት ኣትሌቲክስ ዊስሊ ዕሑፉ 'ዩ።

ኣዳለውቲ እቲ ውድድር ብወገናም " ናይ ዓለምና ድንቅ ኣትሌታት ክብ ዝኾኑ እታ ሓንቲ ዝኾነት ለተሰንበት ግደይ ኣብ ማራቶን ቫለንሲያ ከምትሳተፍ ምርግጋፅ ከተማና ናይ

ዓለምና ማእኸል ጉያ ንምግባር እናርእየና ዘለና ገዕሪ ዘረጋጋፅ 'ዩ። ለተሰንበት ንዓና ብምምራግ ኹርዓት ይስመዐና። በምባል ሓሳብም ሂሳብም 'ዮም።

ለተሰንበት ምስ ቫለንሲያ ዝተላለዩትሉ 5000 ሜትር ዝድነቕ ክብረወሰን ዓለም ብምምራግ 'ዩ ነይሩ። እዛ ኮኾብ ኣትሌት ብጥናትን ዲባባ ንገ ዓመታት ተዳሒዙ ዝፀንሐ ሪከርድ 5000 ሜትር 14:06:62 ብምጉያይ ኣመሓይሻ ዓለም ኣደግማ 'ያ። ድሕሪ ሓዲ ዓመት ድማ ኣብ 2021 ናብ ቫለንሲያ ተመሊሳ ንመጀመርታ ፍርቂ ማራቶን ብምጉያይ ብ፡02:52 ብዝኾነ ሰዓት ክብረወሰን ዓለም ኣመዝጊባ 'ያ።

ኣብ ዝሓለፉ ክልተ ዓመታት ኣብ ዝተፈለዩ ናይ ነዊሕ ርሕቕት ውድድራት ኣርባዕተ ዓበይቲ ክብረወሰን ብምዕዋት፤ ኣብ ቫለንሲያ ቅድሚ ሓዚ ዝነበራ ክልተ ክብረ ወሰናት ብምስባር፤ ክልተ ዓበይቲ ክብረወሰን ድማ ኣብ ኔዘርላንድ ሰይራ 'ያ። ኣብ ኒጅሙን ኣብ 2019 ኣብ ናይ 15 ኪሎ ሜትር ናይ ፅርግያ ውድድር ናይቲ ርሕቕት ክብረ ወሰን 44:20 ብዝኾነ ሰዓት ኣመሓይሻ ዛዚም 'ያ። 2020 ቶኩዮ ኣሎምፒክ ኢትዮጵያን መግረይ ኣብ ሂንግሎ ኣብ ዝተኻየደ ውድድር 10 ሺሕ ሜትር ተዓዋቲት ነይራ 'ያ። ተወላዲት ኢትዮጵያ ዝኾነት ሆላንዳዊት ኣትሌት ሲፊን ሓሰን ኣብ ትሕቲ ቁፅፅራ እንተነበረ 'ውን 48 ሰዓታት ኣብ ዘይመልእ ለተሰንበት ከምዝተቆፀረቶ ዝከከር 'ዩ።

ኣብ ኣሎምፒክ ቶኩዮ 2020 ብፍላይ ኣብ ውድድር 10 ሺሕ ሜትር ክትዕወት ብሰፊሑ እኳ እንተተፀበየት ዓርፎት ትሻዓንተ ዙር ንበይና እናመርሐት ዝሕግዛ ካልእ ኢትዮጵያዊ ብዘይምርካባ ሜዳልያ ነሓስ ክትረከብ ክኣላ 'ያ።

መኻዲ ጥበብ

ኣድላይነት ምኽባር «መዓልቲ ቕርሲ»

ሂርሞን ፍቃዱ

መዓልቲ ቕርሲ ብትካል ሳይንስ፣ ትምህርትን ባህልን ሕቡራት መንግስታት፣ (ዩኒቨርሲቲ) ቡብዓመቲ ይኸበር 'ዩ። እዚ በዓል ንዘበናት ወዲ ሱብ ዘቐመጦ ዓሻራ ሃፍቲ ስልጣን ካብ ምሕላው፤ ምልማዕን ምፍላጥን ሓሊፉ ንወለዶ ከመሓለፍ ኹብሪ ከም ዝፈጥር ይእመን። ብፍላይ ድማ መነባብሮ ቐዳሞት ወለዶ፤ ስልጣንን ፍልጠትን እንታይ ከም ዝመስል ዝምስክር ቀሳውን ባህላውን ሃፍትታት ንምፍላጥ እቲ መዓልቲ ፍልይ ብዝበለ መልኰ ምኽባር ኣድላይ 'ዩ ።

ኢትዮጵያ ኣብ ስልጣን ዓለም ዓብይ ግደ ካብ ዘበርከቱ ሃገራት ብቐዳምነት ተጠቓሲት 'ያ። ናይ ባህሊ፣ ታሪኽን መሰኻኸር ምስረታ ሃገረ መንግስቲ ዝኾነ ዘደንቐ ቕርሲታት፣ መዝገብን ዝተፈለዩ ታሪኻዊ ሃፍትታትን ዝርከቡላ 'ያ። በዚ ምኽንያት ኣርኪዮሎጂስታት፣ ብጎብካይትን ብተራዝምን፣ ብፍሉይ ኣብ ዘፈር ምርምር ድሊት ዘለዎም ውዳቦታትን ውልቀ ሰባትን ትኹረት ይገብሩላ። ይኹን 'ምበር ከንድቲ ጥንታውነታን ሃፍታን ኣብ መላእ ዓለም ሃፍትታታ ንምፍላጥን ንምልማዕን ካብኡ ዝርከብ ቐጠባዊ ሃፍቲ ንምፍላጥ፣ ካፍቲ ዝርከብ ሃፍቲ ድማ ተጠቓሚት ክትኸውን ኣይትርእይን።

ነዚ ድማ ከም ፀገም ተገይሩ ዝውሰድ ቐድሞ ክብል መንግስቲ ነቲ ዘፈር ትኹረት ሂሎ ብሰፊሑ ናይ ዘይምስራሕን ጥቕምታቱ ኣድግቑኻ ዘይምርእይን 'ዩ። ካብዚ ሓሊፉ ድማ መሰኻኸር ባህሊ፣ ታሪኽን ስልጣንን ተገይሮም ዝተቀሉ ኣብ መላእ ሃገር ዝርከቡ ሃፍትታት ብፍልጠትን ብጥንቃቄን ናይ ምምራሕ ፀገም ከምዝነበረ ይእመን።

ኣብ ኢትዮጵያ ንዘበናት ተሓልዮም ዝፀንሑ ቕርሲታት ዘመሓድሩን፣ ካብ መንገዝ ዝሕልዉን ዘመሓድሩን ትካላት ማኒኪኬር ተራዝም በዓል መዚ ሓለዋ ቕርሲ ኢትዮጵያ ሓዲ 'ዩ። እዚ ቤት ፅሕፈት ኣብ ትካል ሳይንስ፣ ትምህርትን ባህልን ሕቡራት መንግስታት (ዩኒቨርሲቲ) ዝድህሰሱ) ተንቀሳቐሱን ዘይንቀሳቐሱን ከምኡ 'ውን ዘይድህሰሱ ቕርሲታት ባህልን መንፈሳውን ኹሎም ሓሊዉ ንወለዶ ናይ ምስጋር ሓላፍነት ኣለዎ።

ምኽትል ዋና ዳይሬክተር በዓል መዚ ሓለዋ መፅናዕቲ ቕርሲ ሓጋዚ ፕሮፌሰር ኣበባው ኣይሉው ንትካል ፕረስ ኢትዮጵያ ኣብ ዝሃብዎ መረዳኢታ እዚ ብፍሉይ ኹነታት

ንምስኻዕ ንፊላማ እዋን ብብርኪ ዓለም «መዓልቲ ቕርሲ» ክኸበር 'ዩ። እዚ ኹነታት ቡብዓመቲ እንትኸበር ኣብ ኢትዮጵያ ዝርከቡ ቕርሲታት ፍሉይ ትኹረት ንምሃብን ማሕበራዊ፣ ኢኮኖሚያውን ውፅኢቶም ክደምቐ ንምግባር ገፊሕ ዕድል ዝፈጥር ከም ዝኾነ ይዛረቡ።

«ኢትዮጵያ ንፊላማ እዋን ግንዛብን ፈጠራን መዓልቲ ቕርሲ ብዝተፈለዩ ምድላው ክተኸብር 'ያ። ዝበሉ እቶም ምኽትል ዋና ዳይሬክተር፣ እስካሕ ሓዚ መዓልቲ መዝገብም እናተብሃለ ክኸበር ከም ዝፀንሐ ይዛረቡ።

ከምቲ ዝፍለጥ ኢትዮጵያ ብርክት ዝበለ ተፈጥሯዊ፣ ታሪኻውን ሰብ ሰራሕን ባህላዊ ቕርሲታትን ዝበልፀገት፣ ሓያለ ናይ ተራሰት መስሕብ ዘለዋን 'ያ። እዞም ቕርሲታት ኣብ ዩኒቨርሲቲ ብበዝሑ ብምምዝጋብ ካብ ሃገራት ኣፍሪካ ቐዳመይቲ እንተኾነት 'ውን ዘፈር ከንድቲ ዝድላይ ኣይዓበየን።

ካብ ቐረባ እዋን መንግስቲ ዘፈር ተራዝም ዓንዲ ሓቕ ኢትዮጵያ ከም ዝኾነ ብምእማን ፍሉይ ትኹረት ምሃቡ ኣፍሊጡ 'ዩ። ብተግባር ድማ ሰፋ-ሕቲ ልምዳታት፣ ፕሮጀክታት እናሰርሐ ከም ዝርከብ ዘመላኸቱ መረዳኢታታት ምጥቃስ ይከኣል 'ዩ። እዚ ፅቡቕ ኣጋጣሚ ብምጥቃም ልዕሊ ኹሉ ቐዳምነት ክወሃቦ ይግባእ።

ብኣውራ ድማ ኢትዮጵያ ካብ ሃፍቲ ተራዝም ቐጠባዊ ሃፍቲ ተጠቓሚት እትኾነሉ ዕድል ንኸውሰኽ ብፍሉይ ኹነታት ዝኸበሩ መዓልታት ዓብይ ኣስተዋፅኦ ከምዘለዎም እቶም በዓል ሞያ ይዛረቡ። ካብ ኢትዮጵያ ዝንእስ ቕርሲን መስሕብን ዘለውን ሃገራት ብስፍሓት ሃፍትታታን ንምፍላጥ ዝተፈለዩ ስልታት ከውፅኡ ብምኽኣሎምን ንተግባራውነቱ ድማ ናይዚ ዕድል ተጠቐምቲ ክኾኑ ኸኣሎም 'ዮም። ይኹን 'ምበር «መዓልቲ ቕርሲ» ተባሂሉ እንትኸበር ከምቲ ቐድሚ

ሓዚ ዝግበር ኣኼባን ቲርኮት ምስራሕ፣ ወይ ድማ ዕላምኡ ዘይተረድኦ ምድላው እንተኾይኑ ሓዚ 'ውን እቲ ዝድላይ ውፅኢት ከመፅእ ኣይኸእልን።

ኣብ ቐረባ እዋን ብቐርሲነት ኣብ ዓለም ዝተመዝገቡ መስሕባት ኢትዮጵያ ዓብይ ጉድኣት ዝድቀኑ ፀገማት ከምዘለዉ ይእመን። ብፍላይ ኣብ ሰሜናዊ ክፋል ሃገርና ብዝነበረ ኩፍት፣ ሓዚ 'ውን ብዘሎ ስግእት ዘይምርግጋፅ ላሊበላ፣ ኣኸሱምን ዝሓመሰሉ ቕርሲታት ንጉድኣት ተቐላፅቲ እናኾኑ 'ዮም። ካብዚ ብምብጋስ ዘፈር ተራዝምን ኣብ ውሽጡ ዘሎ ሃፍትታት ዝኸከርን ሰፊሕ ግንዛብ ዘጨብጥን ከም «መዓልቲ ቕርሲ» ዝሓመሰሉ በዓላት እንትኸበሩ እቶም ጉድኣት ዝተደቀኖም ስፍራታት መስሕብ ብዝመልከቱ ኣካል ትኹረት ንክረኹስ ኣስተዋፅኦ ዝገብር 'ዩ። ነዚ ኣጋጣሚ ብምጥቃም ከበፀሐም ዝኸእል መጉዳእቲ ኣቐዲሙ ምክልኻል ዝከኣለሉ ኣጋጣሚ ምፍጣር ይከኣል 'ዩ ኣልፍ ንእምን።